VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL IV. Nr. 5

MAI 1937

RĂSTIGNIREA

– BRODERIE DELA MĂNĂSTIREA PUTNA. VEACUL XV. –

Anul IV | Cluj, Mai 1937 | Nr. 5

VIAȚA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN
EPISCOPUL CLUJULUI

† NICOLÀE

Din mila lui Dumnezeu drepcredinciosul Episcop al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului. Iubitului cler și popor har și milă și pace dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul Nostru Isus Hristos.

„Ziua Învierii — și să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișem. Și să zicem fraților și celorce ne urăsc pe noi și să iertăm toate pentru Înviere!...“
Din Stihirile Paștilor.

Bucurie mare vestesc Vouă, iubiții mei fii sufletești: Cerul și-a deschis din nou vistieriile sale de lumină și căldură! Binecuvântate de puterea Celuice le-a zidit, câmpurile și livezile noastre și-au întins din nou covorul lor de neprihănită verdeață, codrii sunt pe cale de-a se 'mbrăca din nou în haină proaspătă, iar pomii grădinilor noastre ne zimbesc din nou sărbătorește, cu podoaba lor de flori aducătoare de roduri.

Mântuitorul

Oricât ne-ar încânta însă frumusețea firii trezite la nouă viață, bucuria care ne covârșește sufletele în această mare și sfântă zi de praznic este bucuria Învierii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. Ea ne mângăie și ne însuflețește pe toți – tineri și bătrânii, bogați și săraci deopotrivă – dând glas simțirii noastre care se revarsă în cântarea de biruință: *„Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le!“*

Asemuind primăvăraticele frumuseți ale firii cu frumusețile duhovnicești ale praznicului Învierii Domnului, cu drept cuvânt ni se pare, că bunul Dumnezeu nu le-a orânduit pe cele dintâi decât spre a spori cu ele pe cele din urmă.

Se și cuvine, dragii mei, să ne bucurăm în chip osebit de Învierea Domnului; căci ea e „peatra din capul unghiului“ pe care s'a zidit credința noastră. Ea e chezășia cea mai înaltă a dumnezeirii lui Isus și nezdruncinatul temeiu al nădejdii în izbăvirea sufletelor noastre.

„Dacă n'a înviat Hristos, zadarnică este credința noastră“ – zice sfântul Apostol Pavel (I. Cor. 15, 14). Și așa este. Nașterea Lui cea mai presus de fire ne-ar minuna; biruința Lui asupra ispitelor diavolului ne-ar stârni lauda cuvenită; schimbarea la față și celelalte minuni ce le-a săvârșit ne-ar cutremura; înțelepciunea Lui ne-ar mira foarte; bunătatea și mila Lui ne-ar înduioșa; înfricoșatele Lui patimi și moartea lui ne-ar sfâșia inima de durere. Dar dacă n'ar fi înviat Hristos, peste toate aceste simțiri ale noastre s'ar așterne întunecata negură a indoelii și tristeței. Și ispitiți de-această îndoială ne-am spune cu o chinuitoare părere de rău: Va să zică nici Isus n'a fost Fiul lui Dumnezeu, nici învățătura Lui n'a fost dumnezeiască, nici patima Lui nu ne-a izbăvit, nici moartea Lui nu ne-a răscumpărat din robia păcatului. N'a fost nici El decât un profet, decât un om care a murit ca oricare muritor...

Într'adevăr această îndoială și tristețe a rănit și inima sfinților Apostoli în clipa în care Învățătorul lor a fost coborât în mormânt. Odată cu trupul Lui se pogora în groapă și credința și nă-

dejdea ce-o legaseră ei de Celce le spusese: *„Eu sunt calea, adevărul şi viaţa“* (Ioan 14, 6). Dar din clipa în care mironosiţele muieri întorcându-se dela mormântul gol au vestit Învierea Domnului şi mai ales din ziua în care ei înşişi au văzut cu ochii pe Cel înviat a treia zi, sufletul li s'a înviorat din nou, credinţa lor s'a întărit ca prin minune, iar curajul lor de-a propovedui Evanghelia mântuirii n'a mai putut fi stăvilit nici de suferinţă, nici de moarte. Bucuria că Hristos a înviat, că El trăieşte şi că – după făgăduiala Lui – va fi cu ceice cred în El *„până la sfârşitul veacurilor“*, le-a covârşit inimile. Această bucurie au lăsat-o moştenire urmaşilor lor, ca pe cea mai scumpă comoară. Predată din veac în veac cu aceeaş însufleţire, ea a ajuns până la noi. Deaceea, iluminaţi şi întăriţi de strălucirea praznicului, întocmai ca cei dintâi închinători ai lui Hristos cântăm şi noi astăzi: *„Ziua Invierii! Să ne luminăm cu prăznuirea şi unul pe altul să ne îmbrăţişem şi să zicem fraţilor şi celorce ne urăsc pe noi şi să iertăm toate pentru Inviere!“*

Cântăm, că nu mai suntem în întuneric; cântăm, că nu mai suntem robi ai păcatului; cântăm, că nu mai suntem osândiţi la moarte; cântăm, că prin preacurata jertfă a Fiului lui Dumnezeu ne-am împăcat cu Tatăl cel din ceruri şi suntem din nou moşneni ai împărăţiei Lui celei vecinice – cântăm cântarea izbăvirii sufletelor noastre!

Dar, iubiţii mei fii sufleteşti, nici în copleşitorul val de bucurie care ne umple inimile nu ne este îngăduit să uităm, că nici Hristos n'a înviat decât dupăce a pătimit, dupăce a murit, dupăce cu o nemărginită dragoste de oameni s'a dat jertfă răscumpărării noastre, dupăce a purtat – cu dumnezeiască ascultare – sarcina grea pentru care L-a trimis în lume Tatăl. N'a fost înălţat decât dupăce s'a pogorît; n'a fost preamărit decât dupăce s'a smerit; n'a fost aşezat în scaunul de judecător şi de Domn decât dupăce a ascultat şi slujit ca un rob. Ce minunat ne înfăţişează acest mare adevăr sfântul Pavel când zice: *„(Hristos) nu s'a semeţit a fi întocmai cu Dumnezeu, ci s'a deşertat pe sine chip de rob luând, întru asemănarea oamenilor făcându-se. Şi cu închipuirea aflându-se ca omul, s'a smerit pe sine ascultător făcându-se până la moarte — şi încă moarte pe cruce!*

Pentru aceasta şi Dumnezeu pe dânsul l-a preaînălţat şi i-a dăruit Lui nume care este mai presus de tot numele; ca întru numele Lui tot genunchiul să se plece, al celor cereşti şi al celor pământeşti şi al celor de desubt“ (Filogeni 2, 6–10.

Dupăcum arătat Vă este aici, dragii mei, drumul învierii lui Hristos este drumul smereniei şi al ascultării. Prin smerenie şi ascultare vom învia şi noi, nu prin trufie şi cuget răsvrătit. O singură semeţie şi o singură răsvrătire este încuviinţată şi sfătuită: cea împotriva diavolului şi a păcatelor ce le naşte ispitele lui. În faţa păcatului da, să stăm semeţi; şi împotriva satanei să ne răzvrătim cu toată puterea noastră – oştindu-ne ca cei mai viteji ostaşi ai lui Hristos, ca să luăm *„cununa vieţii“* (Apocalips 2, 10). Iar faţă de Dumnezeu şi de sfânta Lui Biserică dreptmăritoare să fim cu ascultare de fii credincioşi, ca faţă de Tatăl nostru atotbun şi ca faţă de Maica noastră dulce, care ne-a născut şi ne povăţueşte spre limanul fericirii neapuse.

Să nu cugetaţi întru inimile voastre, iubiţii mei, că ascultarea V'ar umili, că V'ar cobori depe scaunul vredniciei omeneşti. Ci dimpotrivă. Căci rânduiala acestei lumi şi a celei viitoare întru ascultare zace. Ascultă „cei mici“ de „cei mari, iar „cei mari“ de poruncile grijei „celor mici; ascultă supuşii de Rege, iar Regele de grija şi buna povăţuire a supuşilor săi dragi – şi toţi ascultă de Dumnezeu şi-i slujesc Lui.

Porunca ascultării şi slujirii credincioase se vrea împlinită mai ales astăzi, când parecă mai mult decât altădată atâta lume se'ndeasă cu patimă la domnie şi la porunceală. Această lume crede că poate ajunge de-a dreptul la bucuria învierii, fără sudorile de sânge ale Golgotei. O ce socoteală deşartă!

Ci voi, dragii mei, să *„aveţi mintea lui Hristos“* (I cor. 2, 16, aşa cum au avut-o şi părinţii

Drumul Crucii

noștri. Iar ei *încă* întru ascultarea lui Hristos s'au zăbovit și întru credincioasa împlinire a Evangheliei Lui celei sfinte s'au silit să treacă prin această viață, pentru a o dobândi și pe cea viitoare. Au trecut prin cumplite prigoane, au suferit temniță și moarte de sabie și de foc. Au băut vitejește „paharul jertfei", cu credința că astfel vor pregăti praznicul învierii măcar pe seama urmașilor lor.

Și iată, prin milostivirea lui Dumnezeu praznicul a venit. Noi mâncăm și Paștile năzuințelor mucenicești ale înaintașilor noștri. Gustăm, fericiți, din rodul jertfei lor preacurate.

Deci, precum nu se cuvine să necinstim „paharul Domnului", așa nu se cuvine să necinstim paharul jertfei părinților noștri. Ci *„să ne luminăm"* cu îndoita prăznuire Învierii Domnului și a învierii noastre naționale – *„și unul pe altul îmbrățisându-ne să ne zicem fraților!"* Că pentru aceasta s'a răstignit, a murit și a înviat Hristos, Domnul nostru, ca să ne împace cu Dumnezeu-Tatăl și să ne înfrățească întreolaltă în duhul dragostei, spre obșteasa noastră îndestulare aici pe pământ și pentruca „răspuns bun" să putem da „la înfricoșatul județ" care va să vină.

Dragostea să ne unească pe toți într'o mare familie creștinească și românească, în care frățește *„să purtăm sarcinele unii altora"* (Galateni 6, 2) *„un suflet fiind, una cugetând"* (Filipeni 2, 2).

Iată, iubiții mei fii sufletești, dumnezeeștile învățături și părinteștile povețe pe cari le desprind din luminatul praznic al Învierii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos și pe cari Vi le împărtășesc cu toată dragostea mea, spre fericirea Voastră.

Dorind ca aceste sfintele sărbători să le petreceți cu toții sănătoși și întru duhovnicească îndestulare și să le ajungeți întru mulți fericiți ani, Vă trimit luminata solie a izbânzii noastre creștinești: *„Hristos a înviat!"*

Darul Domnului nostru Isus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și'mpărtășirea sfântului Duh să fie cu voi, cu toți.

Dată în reședința noastră episcopească din Cluj, la praznicul Sfintelor Paști din anul Domnului 1927.

Al vostru, al tuturor, de tot binele voitor

EPISCOPUL NICOLAE

Flori

ÎNVIEREA

Miez de noapte... Prin tufișuri melodii șoptește vântul,
Iar pârâul dintre sălcii își urmează 'n vale cântul.

Lângă marginea pădurii mai răsun' un tril în noapte
Și prin aer risipite adieri plutesc de șoapte.

Printre pomii ninși de floare dorm căsuțe văruite
Picurând alean pe gene și în suflete-ostenite...

Lin din turla neagră-un dangăt sparge satului tăcerea
Și cu glas de-aram' anunță că s'apropie 'nvierea.

Rând pe rând pornesc din case la chemarea lui creștinii
Să se bucure cu toții de victoria Luminii...

În genunchi se roagă 'n murmur cu lumini de ceară 'n mână
Și-apoi pleacă să 'nconjoare toți biserica bătrână.

Tineri svelți, bătrâni ca vremea, toți cucernic se închină
Și convoiu 'n miez de noapte pare-un fluviu de lumină...

Sus în turlă vechiul clopot prinde struna să-și alinte,
Și sbucnirea lui se 'ngână cu frânturi de cânturi sfinte.

Unduirea lor senină zarea 'ntreagă o 'mpânzește
Când, lovind cu crucea 'n ușă albul preot glăsuește:

„Porțile, boeri, deschideți Împăratului măririi,
„Domnul cerului și-al lumii, Domnul păcii și-al iubirii..."

Ușa 'n două se deschide și 'n biserică pătrunde
Bucurându-se mulțimea, iar din turn un val de unde

Ca un cor din alte sfere care mângăe poporul
Își pornește 'n lume cântul: A 'nviat Mântuitorul!

I. V. SPIRIDON

ROMÂNIA

O ȚARĂ CARE ÎNVIE

Când i-am trecut pragul, îi pofteam României ca anul în care a intrat acum patru luni, să fie un an de entuziasm religios și național. Poftirea mea — și-a altora — era o rugă. O rugă îndreptată către *cer*, nu către oameni. O rugă isvorâtă din convingerea, că acolo *sus* veghează un Dumnezeu bucuros s'o primească, în stare s'o îndeplinească, un Dumnezeu care în mai puțin de patru luni a revărsat peste creștetele noastre mâna unor bucurii din cele cari se măsoară cu lacrimi. *România, dela un capăt la altul, își spală fața de mâine; România a încetat să-și mai cerșască dreptul la o viață creștină și românească; România își ia — curajos și demn — acest drept.*

Desprindem din zarea de lumină ce-și face drum spre inima țării, câțiva ostenitori cari sugrumă și alungă slugile unui întuneric prea mult răbdat: *Biserica, Academia Română, Corpul profesorilor secundari, Iustiția* și doi titani cari lucrează la înzdrăvenirea sufletului românesc pe propria lor socoteală — *Nicolae Iorga* și *Ion Al. Brătescu-Voinești,* tot atâția răsvrătiți împotriva slovei ucigașe de suflet, căci de asta-i vorba aici, cum a mai fost și altă dată.

BISERICA ȘI LITERATURA

Înainte cu vre-o două luni, I. P. Sf. Patriarh Miron a luat atitudine, într'un „cuvânt" energic, contra atâtor inconștienți cari ne pocesc limba noastră românească, îndemnându-ne cu autoritatea ce i-o dă nu numai situația sa de înaintestătător al Ortodoxiei românești, ci și albele sale bătrânețe, să ne întoarcem la graiul neaoș românesc din cronici și cazanii, la limba curată ca sufletul neamului acestuia în care și-au vărsat gândurile și geniul Ion Creangă, Eminescu, Odobescu, Coșbuc, Iorga, Goga și alții ca aceștia.

Îndemnul patriarhal a făcut ocolul presei românești.

Cu aceeași hotărâre cu care a pășit pentru puritatea *formei*, Patriarhul Românilor a intervenit pentru puritatea *conținuturilor.* Băgând de seamă că literatura mizerabilă se răspândește ca o pecingine, în paguba puținei literaturi cinstite, I. P. Sf. Patriarh, osândind-o pe cea dintâi, încurajază și distinge pe cea din urmă. Din cărțile bune pe cari distincția unei recente binecuvântări patriarhale le impune obștei curate cu inima, notăm deocamdată creștinescul roman al lui Al. Lascarov-Moldovanu „Întoarcerea lui Andrei Pătrașcu" și înălțătoarele „Luminișuri" ale tot atât de apreciatului scriitor I. Gr. Oprișan.

Paralel cu acestea, așteptăm o răsunătoare demonstrație a Bisericii noastre contra literaturii de bâlciu ca atare. Suntem siguri că Sf. Sinod nu va zăbovi să ne-o dăruiască degrabă, cu aceeași prestanță cu care s'a rostit de curând în chestiunea francmasoneriei și a dreptului Bisericii de-a interveni în viața publică, orientând-o pe calea cea dreaptă și sănătoasă.

În șirul luptătorilor contra literaturii stricăcioase s'a înscris de curând și instituția de optimă autoritate culturală și morală:

ACADEMIA ROMÂNĂ

In ziua de 18 Martie a. c., după ridicarea ședinței publice a Academiei Române, dl I. Al. Brătescu-Voinești a deschis focul împotriva literaturii păgubitoare de suflet. „Atrag atenția Academiei — a spus dsa „nemuritorilor" primei noastre instituții de cultură — asupra unei mari primejdii de care este amenințată nu numai reputațiunea literaturii românești, dar și întreaga noastră alcătuirea socială.

În adevăr, de vre-o câtăva vreme piața literară este inundată de un număr enorm de scrieri de-o pornografie revoltătoare. Sub pretext de romane se publică povestiri lipsite de orice valoare literară, dar pline de scene cari zugrăvesc situații și atitudini ca acelea pe cari le reprezintă fotografiile ce se vând pe sub ascuns, în localurile de noapte, clienților cu mintea înjumătățită de băutură.

Cui îi revine în primul rând îndatorirea de a pune capăt acestui rău? Eu socotesc că Academiei române. *Legea* și *statutele ei, care îi dau dreptul de a încununa operele de valoare, îi impun în mod implicit* și *îndatorirea de a înfiera pe cele vătămătoare....*

Socotind că înfierarea scrierii și editării operelor pornografice prin conferințe și prin articole de presă nu este destul de eficace, ori cu cât talent ar fi făcută, și că aplicarea unor pedepse serioase de justiție vinovaților, ar stăvili și chiar ar stârpi răul, — rog Academia română să ceară justiției darea în judecată a celor ce se fac vinovați de acest delict, precis prevăzut în codul penal".

Promițând să arate pe toți vinovații, pe măsură ce-i va descoperi, dl Brătescu-Voinești a denunțat deocamdată H. Bonciu, M. Celarian și Geo Bogza.

Iată ce spune dsa despre acești scriitori cu

sufletul depravat: „Unii din ei sunt români, — cei mai mulți însă sunt ovrei, cari-și semnează operele cu nume românești, adăugând ticăloasei acțiuni de depravare pe care o săvârșesc, infamia de a o atribui fiilor altui neam decât acela căruia aparțin". Iar despre scopul pe care-l urmăresc: „Se pare că răspândirea unor asemenea scrieri, atât de păgubitoare reputației literaturii românești, isvorăște nu numai din gândul speculării setei de scandal a cititorilor, ci din urmărirea sistematică a unui plan de sdruncinare, de fărâmițare a temeliilor pe care e clădită actuala alcătuire socială.

Religie, familie, morală, jenă, pudoare – toate frânele făurite cu trudă de-alungul atâtor veacuri, pentru înfrânarea îndemnelor instinctelor noastre, toate trebuesc nimicite, prefăcute în praf și în cenușe, pentruca să reapară sufletul bestial al celor cari practicau un anumit cult și a căror putere de vătămare și de distrugere nu era de nimic stânjenită".

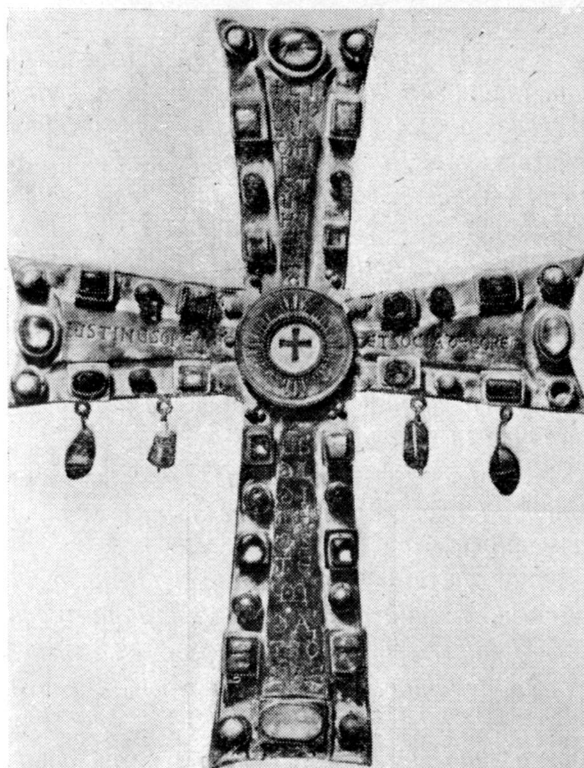
Nu trebue să uităm că aceste cuvinte de o înfiorătoare dreptate le rostește un academician ilustru, un scriitor consacrat care mai este și un om de-o infinită bunătate și îngăduință.

Urmările acestei atitudini n'au întârziat să se arate. De astă dată, are cuvântul

JUSTIȚIA

care, prin judecătorul instructor. I. Stănescu dela tribunalul Ilfov, a lansat mandat de arestare contra lui Geo (George) Bogza, pentru atentat la bunele moravuri (art. 430 aliniatul 1 și ultim din codul penal Regele Carol II). Cărțulia lui „Poemul invectivă" a fost confiscată dela chioșcuri și librării.

Grigorescu: Ciobănaș

Cruce bizantină

Literatura murdară a lui H. Bonciu a fost deasemenea confiscată. Ziarele ne dau de știre, că măsurile judiciare se vor întinde și asupra „criticilor" cari au făcut reclamă acestei proze desmățate.

PROFESORII SECUNDARI

s'au rostit, individual, în presă, asupra acestei primejdii. Am citit nenumărate articole entuziaste și cuminți în această privință. Dar ceeace mi-a impus îndeosebi, a fost manifestația curajoasă a *Asociației profesorilor de limba română din învățământul secundar.* Luând în discuție „nevoia de a se organiza o acțiune energică împotriva literaturii primejdioase, din punct de vedere național și moral, a cărei înrâurire nefastă asupra tineretului zădărnicește acțiunea educativă a școalei, a hotărât următoarele:

1. Stabilirea incompatibilității între calitatea de funcționar retribuit de stat, îndeosebi profesor, și activitatea de producător literar, apărător sau propagator al literaturii primejdioase, fie în școală, fie în afară, prin publicațiuni de orice fel.

2. Scoaterea din manualele școlare și din biblioteci a scrierilor primejdioase.

3. Denunţarea în faţa autorităţilor în drept şi în faţa justiţiei a autorilor unei astfel de literaturi.

4. Boicotarea editorilor cari răspândesc scrierile cu caracter imoral şi disolvant.

5. Coordonarea acestei acţiuni cu aceea a tuturor celorlalte asociaţiuni şi autorităţi cari luptă în acelaş scop.

6. Convocarea la 16 Mai a. c. a profesorilor de limba română din întreaga Ţară, pentru a desbate, sub toate aspectele ei, marea problemă a apărării limbii şi literaturii naţionale".

Despre acţiunea dlui prof. Iorga — prin revista „Cuget Clar" şi „Neamul românesc" — am mai vorbit şi vom mai vorbi.

La fel despre dl Brătescu-Voineşti.

*

Am lăsat să vorbească mai mult alţii. Am reprodus documente „ad litteram". Am înregistrat fapte cari dovedesc că România e o Ţară care invie.

Poate asta-i pricina pentru care, de data aceasta, simt o bucurie incomparabil mai mare decât atunci când îmi destăinuiam aici propriile mele gânduri.

GRIGORIE T. MARCU

DARURI

Tu, Doamne, ai dat soarelui căldură
Şi primăverii strai de sărbătoare,
Şi furnicar de pluguri pe ogoare,
Şi lutului din om a Ta făptură.

Ai asvârlit în zare-un pumn de vrăbii
Şi greierilor Tu le-ai dat chitară,
Şi murmur plopilor cu frunza rară,
Şi valurilor din ocean corăbii.

Florilor le-ai înfrăţit albine
Şi vântului i-ai dat să plângă 'n şuier,
Ciobanului să-şi cânte viaţa 'n fluier,
Şi prin păduri ai rătăcit jivine.

Trupul Ţi l-ai dăruit în grâne
Iar sângele în boabe aromate,
Să ne speli prin ele de păcate,
Şi să Te preamărim în veci, Stăpâne.

De Tine este plină toată firea
Căci totul e 'nchiegat de mâna Ta,
Iar eu încerc în neputinţa mea
Să strâng în versuri mici nemărginirea...

EMIL ZEGREANU

PENTRU COPIII CUMINŢI

De când îşi are prihorul pieptul roşu?

— Legendă —

Emilia este în grădină şi mănâncă pesmeţi. Fărămiturile le aruncă păsărilor, pe pajişte. Un prihor se apropie timid şi încearcă să ciugulească şi el un miez. Îndată una din vrăbii, ciudoasă, îl ciupeşte cu pliscul de picior, iar alta de coadă. Bietul prihor piue dureros şi îşi ia zborul.

Toată seara aceea Emilia s'a gândit la cazul petrecut în grădină. În pat, dupăce s'a aşezat să se culce, la fel mereu se minuna de purtarea crudă a celorlalte pasări faţă de micul şi frumosul prihor.

Puţine clipe s'au scurs de când Emilia era în pat, când deodată, făcând o mişcare, observă ceva pe colţul unei mobile din apropiere.

— Bunule Doamne, exclamă ea ieşind din aşternut de grabă. Este tocmai prihorul meu. Bine ai venit, micuţule!

— Bine te-am găsit, fetiţo, zise păsărica. Te nelinişteşte ceva?

— Da, răspunse Emilia. Iată doresc să ştiu cum se face, că toate pasările te tratează aşa de rău şi vreau să mai aflu din ce pricină ţi-e pieptul roşu. Îmi vei spune, oare?

— De ce nu?, grăi prihorul. Îmbracă-te repede şi vino cu mine. Nu ţi-e frică?

— De sigur că nu, fu răspunsul Emiliei, care îndată sări din pat şi-şi puse haina. Prihorul a condus-o apoi afară din casă, prin grădină şi după un umblet oarecare au ajuns într'o ţară cum nu mai văzuse Emilia, decât în chipuri de cărţi. Erau în această ţară străină palmieri şi cămile, oameni cu veşminte lungi şi cu bărbi mari, iar aerul era cald.

— Unde ne aflăm acum, întrebă Emilia.

— Lângă Ierusalim, lămuri prihorul. De-acum fi cu băgare de seamă la ceeace va să se întâmple în curând.

— L â n g ă I e r u s a l i m! Dar, dar... nu fu mai mult în stare să îngaime fata, care nu pricepea nimic.

— Vei afla totul, dacă eşti atentă, o linişti prihorul. Ascultă acum; poţi desluşi un zgomot?

Emilia răspunse că pricepe aşa ca nişte vociferări de mulţime. Într'adevăr zgomotul părea că se apropie tot mai mult.

Emilia şi prihorul se urcară pe un dâmb la marginea drumului şi ochii lor întâlniră o pri-

velişte stranie. Înaintea lor, nu departe, erau mulţi soldaţi romani cu suliţi în mână, centurioni cu scuturi de aramă şi un imens număr de popor agitând pumnii şi vociferând groaznic. Fiecare părea că este cuprins de o frenezie de neastâmpăr şi de aţâţare năroadă.

Era însă Cineva în mijlocul soldăţimii: Unul Care era legat şi al Cărui trup se încovoia sub povara unei cruci grele; Unul Care reţinu deosebi atenţiunea Emiliei îngrozite. Inima acesteia începu să bată mai repede şi în gâtlej par'că i se pusese un nod.

— Dar bine, Acesta este Isus, articulă fetiţa cn o voce sugrumată.

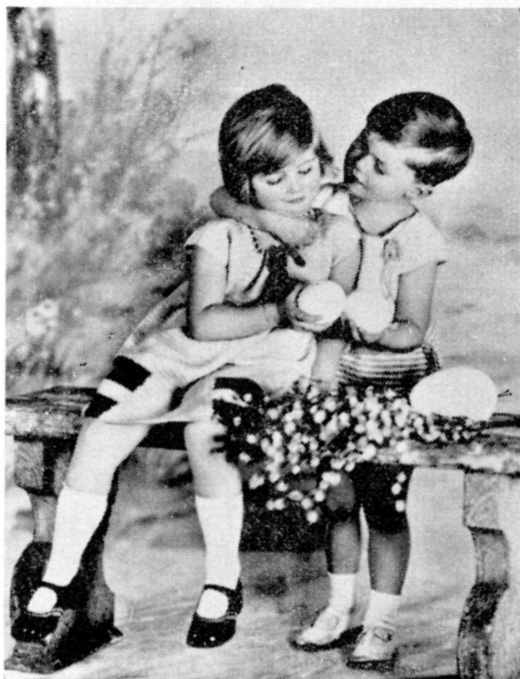
— Da, El este, întări prihorul şi el mişcat. Acela Care a îndrăgit pe copilaşi şi pe fetiţe şi s'a jucat cu ei, trebue să urce Calvarul pentru a fi răstignit.

— Ah, dar uite ce înfiorătoare cunună de spini I-au dat nelegiuiţii, — exclamă Emilia cu spaimă — şi uite cum Îi sângerează capul!

— Da — suspină pasărea — văd totul. Bagă de seamă acum la ceeace va urma îndată.

În acest timp Emilia şi prihorul s'au apropiat îndestul de soldaţi. Deodată, o păsărică, asemenea unei vrăbii, sbură până în preajma imediată a Domnului.

— Vreau să ajut, — auzi Emilia pasărea grăind. Să încerc: sunt eu în stare să mişc aceşti spini şi să uşurez chinul cât de cât? Tocmai în acel moment un strop mare de sânge picură din fruntea lui Isus direct pe penele pasării, încât micu-i piept i se făcu roşu.

Bucuria Paştilor

Somn dulce

— Păsărica aceea, spuse prihorul, a încercat să ajute pe Hristos în suferinţa Lui şi acum pentru de-apururi poartă pe penele sale semnul Pătimirii Lui, aşa că băieţii şi fetele, bărbaţii şi femeile tuturor vremurilor vor spune, că un prihor mititel a fost acela care s'a străduit să-şi ajute Stăpânul în drumul Său spre Calvar.

— Mă duc să-l ajut şi eu, se hotărî Emilia şi începu să alerge într'acolo, spre Domnul. Dar iată că în acea clipă cineva o scutură de umăr şi Emilia deschizând larg ochii, vede pe maică-sa alături, zâmbindu-i cu bunătate. Se ridică în pat şi clipeşte des din ochi la lumina clară a soarelui de dimineaţă.

— Spune-mi şi mie ce-ai visat, continuă să zimbiască mama cea bună.

— N'am visat de loc, măicuţă, tăgădueşte cu hotărâre Emilia. Mi s'a spus doar din ce pricină prihorul are pieptul roşu.

Mama surâde. Surâde şi fiica. Apoi ambele se îmbrăţişează şi se sărută.

Din englezeşte, de IOAN SUCIU

„Fiecare parte a sfântului tău trup, a răbdat ocară pentru noi: Capul spini, faţa scuipiri, obrazul loviri cu palme, gura gustarea oţetului celui amestecat cu fiere; urechile hulele cele păgâneşti, spatele biciuiri şi mâna trestie; intinsorile a tot trupul pe cruce, încheeturile cue şi coasta suliţă. Celace ai pătimit pentru noi, şi ne-ai scăpat pe noi din patimi; carele te-ai smerit pentru noi prin iubirea ta de oameni, şi ne-ai înălţat Mântuitorule, milueşte-ne pe noi."

(Priveghere de Joi în săptămâna patimilor).

STILURI DE VIAŢĂ

STILUL ROMANIC

Dacă expresii ca „spiritul latin“, „cultura latină“, înţelese ca realităţi ce se opun germanismului sau panslavismului, pot naşte îndoială în anumite spirite, deşi acopăr conţinuturi incontestabile, *fenomenul romanic* este o evidenţă istorică. Mai mult încă: este un miracol al istoriei. „Dacă există un miracol grecesc, scrie Jérome Carcopino, există două miracole romane: în trecut, o mică cetate de ţărani care, fără ambiţii nesăţioase şi fără o situaţie geografică priveligiată, mai mult prin cumpătarea sa decât prin vitejie şi graţie unui concurs involuntar al duşmanilor, Gali sau Cartaginezi, cât şi solidarităţii alianţelor, s'a mărit ca forţă a naturii, irezistibilă şi misterioasă şi a sfârşit prin a cuprinde o lume, pe care, în urma sa, va trebui s'o cucerească creştinismul; în prezent miracolul unei formaţii şi al unei culturi ce, după atâtea secole, supravieţuieşte istoriei defuncte în care, odinioară, au luat fiinţă. Ruinată în 410, Roma n'a încetat niciodată să ne învăluiască în permanenţa ei. Dacă zilele noastre se scurg în ritmul pe care ea ni l-a imprimat, ochii noştri nu se pot desprinde de formele sănătoase pe care ea le-a răspândit, nici limbile noastre să se scape de cuvintele pe care ni le-a dat, nici spiritele noastre de gândurile cu care ea le-a hrănit, nici inimile noastre de aspiraţiile pe care ea ni le-a trezit în decursul vârstelor“.

Desvăluirea pioasă a *miracolului roman*, în dimensiunile lui mari, vom încerca-o în celece urmează.

Nu ştiu de ce, dar în prezenţa Romei, *Diva Dea Roma*, simţi pe frunte *mirul eternităţii*. Inafară de metafizicii şi profund neliniştiţii Egipteni în faţa morţii şi a infinitului, nici un alt popor din câte numără istoria, n'a lucrat cu mai multă ardoare în slujba *perenităţii*, ca Romanii. Ai impresia că Roma în timpul măririi sale imperiale făcea concurenţă Creaţiunii. Ea nu mai era o cetate, un oraş, o capitală, ci devenise centrul lumii. Era în acelaş timp postul de comandă al universului uman cunoscut şi punctul de atracţie. Roma, cu toată monumentalitatea monumentelor sale, devenise zeu, mit. De aci puterea ei suverană asupra pământului. Toate ambiţiile şi toate puterile îşi măsurau destinul cu puterea Romei. Şi toate se vedeau nevoite să se încovoaie sub farmecul ei suveran. Suveranitatea augustă a Romei le impunea tuturor prin *nimbul eternităţii sale*.

S'a susţinut multă vreme şi să mai crede de unii şi azi, că *fenomenul romanic* nu ar fi decât o palidă imitaţie sau un canal de transmitere a helenismului, că n'ar prezenta prin urmare, nici o notă demiurgică în structura lui. După părerea noastră, o profundă eroare. Şi pentruca să scăpăm de ispita greşelii, se impune o lămurire necesară. Anume: să analizăm şi să judecăm *fenomenul romanic,* ţinând seama de valorile lui pozitive, de ceeace a creiat el din iniţiativele propriului său destin, şi nu după ceeace a împrumutat, şi aici trebue s'o spunem, printr'o *straşnică asimilaţie,* dela Greci. Iată punctul nostru de vedere. Şi credem just, pentrcă nu poţi compara două fenomene spirituale de anvergura celui elin şi celui roman, trăgând concluzia că unul este superior altuia, după cum e o absurditate, de pildă, să susţină cineva că Dante e geniu mai mare decât Goethe, Shakespeare sau Cervantes. Acestea sunt mărimi utime, superlative, care-şi consumă vecinicia în ele, şi nu sufere comparaţii.

S'a spus şi s'a repetat până la banalitate, că în *domeniul artelor* Romanii sunt tributarii, fără nici o urmă de valoare personală, ai Grecilor. Toată acţiunea lor s'a redus la un proces de moştenire şi la altul de imitaţie, şi amândouă la adăpost de veacurile pe care le comportă creaţia autentică.

S'a uitat însă un lucru şi foarte important: *arhitectura* sau *arta construcţiei*, în domeniul căreia Romanii, mai ales în epoca de grandoare a imperiului, au dat *creaţii autentice* de o *valoare nemuritoare*, cum spune Jérome Carcopino, un pătrunzător cunoscător al fenomenului romanic. Romanii, în această privinţă, au ajuns să construiască locuinţe cu cinci etaje şi cu apartamente special amenajate pentru uzul familiilor de locatari. Bine, vor spune amatorii distincţiunilor adeseori sterile, aceasta este civilizaţie, spirit practic, nu-i cultură, nu-i spiritualitate. Să nu ne pripim însă cu sentinţele condamnării. Romanii au construit şi *bazilici,* renumitele bazilici romane, au tăiat *drumuri* pe întreg cuprinsul imperiului, ce stau şi astăzi mărturii de trăinicie şi geniu inventiv. In aceeaşi ordine se înşirau celebrele *punţi romane*. Deasupra tuturora se ridică *profilul apeductelor*, care după nouăsprezece secole de civilizaţie şi evoluţie istorică, prin sublima procesiune a arcadelor, stârnesc admiraţia poeţilor şi gelozia inginerilor constructori de azi. Ascultaţi o clipă cântul pe care poetul îngerilor şi-al morţii, Rainer Maria Riche, îl consacră fântânilor romane:

O Brunnen- Mund, du gebender, du Mund,
der unerschöpflich Eines, Reines, spricht,
du, vor des Wassers fliessendem Gesicht,
marmorne Maske. Und im Hintergrund

der Aquädukte Herkunft. Weiter an
Gräbern vorbei, vom Hang des Apennins
tragen sie dir dein Sagen zu, das dann
am schwarzen Altern deines Kinns

Vorüberfällt in das Gefäss davor.
Dies ist das schlafend hingelegte Ohr,
Das Marmor-Ohr, in das du immer sprichst.

Ein Ohr der Erde. Nur mit sich allein
redet sie also. Schiebt ein Krug sich ein,
So scheint es ihr, dass du sie unterbrichst.

Rezonanţele acestui sonet valorează câte multe, foarte multe comentarii.

Nu trebuie să uităm însă, că în această ordine de creaţii, geniul roman a zidit în *Arcul de Triumf* un monument ce-i aparţine, simbolul etern al victoriilor şi al virtuţiilor sale eroice. Căci prin *arcul de triumf*, această nobilă emblemă de eroism şi biruinţă, Roma imperială creştea tinerile generaţii în cultul *misionarismului latin.* Căci din această poartă de piatră, masivă şi izolată în maestatea ei, vorbeşte întreg trecutul unui neam, toată istoria lui. Şi vorbesc mai ales prin graiul vecin cu vecinicia al pietrei, victoriile lui. Se poate închipui oare sistem de educaţie patriotică, cetăţenească şi şi eroică mai eficace decât de a ridica generaţiile prezente, prin mărturia monumentală a arcului de triumf, la rangul virtuţiilor din trecut?

Forul Roman: Arcul lui Titus

Mănăstire în stil roman

Asta înseamnă *continuitate, tradiţie, permanenţă eroică şi conştiinţă mesianică.* Şi credem că acestea, nu altele, sunt dimensiunile istorice ale destinului latin. Orice i s'ar putea imputa latinităţii, niciodată nu se va putea nega *accentele majore şi suverane ale istoriei sale.* Căci, în sensul plin şi tare al cuvântului, *Roma de trei ori eternă* este înainte de toate creatoare de istorie mare.

Prin *reforma calendarului* din timpul lui Iuliu Cesar ritmurile marţiale ale acestei istorii a început să se măsoare cu ritmurile evenimentelor cosmice. Reforma cesarică, întregită de cea gregoriană, ne-a dat calendarul de azi. Perpetuitatea lui este dovadă în plus despre perenitatea geniului roman. Lunile noastre poartă numele fixate de Romani. Dumineca noastră creştină îşi are izvorul în *dies solis* (Sonntag, Sunday), ziua Domnului: *Dies Dominica.*

Dar oricât de neperitoare ar fi aceste urme ale romanităţii clasice, ele sunt mai puţin vii, spune autorul citat mai sus, decât cele lăsate de *limba* şi de *literatura lor.*

„Graţie lor, spiritul Romei pătrunde şi circulă totdeauna în straturile populare ale tuturor naţiunilor pe drept numite latine. În această privinţă, latina scrisă a avut mai mare noroc decât latina vorbită. Cursă în tiparele helenismului, ea le-a lărgit după măsura domeniului său enorm.

Pentru mişcarea, emoţia, prospeţiunea poeziei sale, epopeea lui Homer nu are egal; dar are ca punct de plecare un oraş pe care nimeni nu-l poate identifica în mod sigur şi în faţa ei se ridică epopeea lui Virgil cu cetatea care conducea Universul. Herodot este părintele istoriei şi nimeni mai bine decât Thucidide, expunând şi explicând peripeţiile dureroase ale războiului peloponeziac, n'a răspuns exigenţelor acestei ştiinţe – „cea mai dificilă dintre toate". Dar Tacit, orator, pictor şi poet totatât cât şi istoric, povesteşte evenimente care au drept scenă de desfăşurare pământul locuit şi descrie în cele mai mici oscilaţii mişcările psiologiilor imperiale, cărora le era suspendată fericirea unei lumi. Epicureismul este o doctrină greacă, dar un Roman, Lucretius, în entuziasmul său de neofit, i-a dat rezonanţele profunde, ale căror vibraţii ne zgudue totdeauna. Stoicismul este o doctrină greco-orientală, dar ea şi-a câştigat întreagă plenitudinea pentrucă, la austeritatea şi cosmopolitismul pe care le propoveduia, Roma a aderat cu toată disciplina ei şi i-a dat temelie neclintită imperiul său cosmopolit. Cea mai mare parte a subiectelor din literatura latină depăşesc pe acelea al căror genuri i le învăţase literatura greacă. In ansamblul a lor sale, gândirea greacă n'a obţinut audienţa omenirii decât prin intermediul societăţii şi literaturii romane, pe care ea le-a săturat fără să le denatureze; şi ea o păstrează prin umanismul pe care romanii l-au întemeiat în mod hotărît, când, împreună cu Cicero, şi-au asumat drept sarcină de a face din latina literară vehiculul şi instrumentul culturii eline despuiată de el de caracterele sale locale şi pusă de atunci înainte la îndemâna tuturor oamenilor civilizaţi, subţiri. Această latină transcende frontierele limbilor romanice. Ea constitue substratul elementar al desvoltării noastre intelectuale. În Evul-Mediu, în timpul Renaşterii, până la sfârşitul veacului al XIX, a fost folosiată în mod curent de Biserică şi Universităţi, de teologi şi filosofi, de medici şi savanţi, şi astăzi încă ea filtrează, fără ştirea noastră, prin vocabulele sale, prin turnurile sale şi prin conceptele sale „toate limbile civilizaţiei lumii moderne" (Meillet).

Iată, prinse de un specialist, cuprinsurile moştenirii romane. Europa de astăzi, prin aderenţă sau prin reacţiune faţă de valorile romanităţii, cum este cazul *germanismului* şi al *panslavismului,* este fructul geniului latin, sub multe din aspectele civilizaţiei sale, dacă nu sub toate. Pentrucă latinitatea, al cărei simbol etern este Roma, dacă n'a fost iubită de toţi şi totdeauna, chiar în ura cea mai crudă, storcea, prin splendorile sale, admiraţia „barbarilor", care atraşi de mirajul ei ca fluturii întunericului de lumină, ţineau să moară glorioşi sub zidurile *Cetăţii Eterne.*

Dar Roma a fost iubită mai presus de orice de popoarele care vorbesc limba şi-i înfloresc mai departe sub soarele lui Dumnezeu sângele. Vom vedea, când vom ajunge la *stilurile de viaţă* ale acestor popoare, cum ele, sub forme diferite, continuă *misionarismul roman* în lume.

Pe lângă toate acestea însă, Romanii au fost şi sunt încă dascălii lumii întru:

1. Politică
2. Drept
3. Imperialism.

Să le trecem în revistă pe scurt. Romanii în istoria lor vitează au dat forma desăvârşirii omeneşti tuturor formelor politice în care se desvoltă şi se rânduieşte fiinţa colectivă a omenirii. Monarhia, republica, împărăţia, cu privilegiile ei absolute şi supreme, s'au perindat şi au strălucit deopotrivă, sub fruntea tutelară a Romei. Figurile regilor, personalităţile consulilor şi autoritatea de rang divin a imperatorilor, — se ştie că împăratul era unsul lui Iupiter şi era în acelaş timp şi preotul suprem, Pontifex Maximus, — fac să crească şi să sporească, din secol în secol, gloria Romei. În cadrele acestor forme de conducere s'au încercat şi s'au perfecţionat toate formele de guvernare, toate regimurile politice, cu toate gamele lor, dela dictatura de nuanţă cezarică până la republicanismul cel mai democratic. Încât pe această linie istorică, lumea modernă şi contemporaneitatea n'au inventat nimic.

Edificiul politic era susţinut de temeliile în beton armat ale *Dreptului Roman,* — Jus Romanum, — care a rămas până azi un monument de perfecţiune. Spiritul juridic al Romanilor, precizat şi reglementat în armura limpede, logică şi definitivă a renumitelor *Coduri,* opere de inegalabilă valoare justiţiară şi sociologică, a fost acela care prin *habeas corpus* a garantat libertatea individualităţii faţă de comunitate, care a justificat temeiurile *proprietăţii individuale* şi a susţinut luptele împotriva *abuzului capitalist* şi a sclavajului pe care îl comportă. Dela Romani avem împărţirea dreptului în *drept civil,* jus civile, şi *drept natural,* jus naturale.

Dar aceste cuceriri de bunuri omeneşti, de primă importanţă pentru convieţuirea în *„cetate",* n'au rămas codificări moarte sau simple şi admirabile închegări teoretice. Ele erau vehiculul viu de reglementare imparţială şi de pacificare a vastului imperiu. Căci acea suverană şi augustă *Pax Romana* a izvorît din îngemânarea monu-

mentală a spiritului politic şi a c lui juridic. Credem că în această privinţă romanitatea a atins octava supremă a geniului său creator.

Niciodată însă *monumentalitatea lor* n'a fost mai impunătoare şi mai fremătătoare de duh demiurgic ca în timpul *imperiului.* Gândiţi-vă un moment la secolul de aur şi de augusta creştere spirituală al lui Octavianus Augustus. Filosofia, artele, literatura, poezia, dela mesianicul şi solarul epos virgilian până la cele mai intime şi mai vibratoare rezonanţe lirice, ţineau cadenţa pasului cuceritor al legionarului roman, în ochii căruia *Dea Roma* era lumea toată. Niciodată ca în această epocă versul lui Virgiliu:

Tu regere imperio populos, Romane, memento – n'a stârnit entuziasme mai vulcanice şi n'a sintetizat tot în economia celor şase cuvinte ale sale *o misiune mai amplă.* Romanitatea intreagă, într'un elan de totalitar eroism, contribuia la mărirea imperiului, despre care acelaş poet spunea:

Imperium oceano famam qui terminet astris.

Ce a urmat după epoca de strălucire imperială a Romei antice, Roma papalităţii medievale şi Roma lui Musolini de azi, nu sunt decât încercări de reînviere ale celei dintâi. Puterea lor se încălzeşte şi azi la focul Romei cezarice. Căci *mitul Romei, cu toate atributele universalităţii lui, e încă viu.* Din el a scăpărat la o întorsătură norocoasă a istoriei *mitul cezaric,* a cărui intrupare de flacără şi eroism a fost Iuliu Cesar, poate cea mai complexă şi mai reprezentativă personalitate a istoriei romane, pe care Nietzsche, într'un extas de admiraţie, îl numeşte *„der herrlichste Mensch".* Şi de atunci, de la acea memorabilă întorsătură a istoriei, orice fiinţă purtătoare de mare şi unic destin omenesc freamătă după mărirea cezarică.

Căci mărimea solară a lui Cezar acopere mărimea demiurgică a romanităţii.

Paris, April 1937. GRIGORE POPA

Marg. Barcianu: La răsboiu

Marg. Barcianu: Desen

ÎNVIERE...

April
cu dărnicie de copil
avut şi răsfăţat,
a risipit buchete de lumină
în lung şi 'n lat.

Iar picurii de rouă –
mărgele mici de diamant
căzute din şiragul copilei zâmbitoare,
căzute din şiragul primăverii,
adus ca dar în zori de zi, de soare, –
s'au risipit în calea Învierii.

În depărtări, pe dealuri,
pe coline,
pluteşte zvon de clopote. La denii
sătenii
în vesminte nouă,
noi în credinţa lor către mai bine,
trec rând pe rând către biserica din deal
să se închine.

Curând va fi atâta veselie
în dimineaţa cu lumini prinos –
iar clopotele 'n sfântă melodie,
vor răspândi în ziua ce-o să vie
solie,
solia învierii lui Hristos...

AL. STĂONEANU-BALAŞ

CUVÂNT DE CINSTIRE PENTRU A. C. CUZA – LA ATENEUL ROMÂN

Naționalitatea – puterea creatoare a culturii umane

D. A. C. Cuza

La această impunătoare dovadă a recunoștinții obștești, pentru opera neîntrecutului dascăl și îndrumător al neamului Alexandru C. Cuza, fie-mi îngăduit să adaug un cuvânt de entuziastă adeziune din partea Trasilvaniei, îndeosebi din partea acelora dintre luptătorii ei cu cuvântul și cu condeiul, cari și înainte și după 1918 au urmărit, ca cea mai înaltă țintă a vieții și strădaniei lor, unirea desăvârșită a Românilor de pretutindeni.

În luptele înverșunate ce am fost nevoiți să purtăm pentru desrobirea poporului nostru de sub cutropirea străinismului, contactul spiritual cu frații din Țara liberă ne-a fost totdeauna de nespus și neprețuit ajutor. În clipele dureroaselor frământări și îndelungatelor impilări, toate gândurile, toate nădejdile și oftările noastre sburau spre pământul făgăduinții, spre Țara visurilor de libertate și înfrățire românească. De aci primeam, prin scrisul cristalin al profesorului A. C. Cuza, cuvinte de îmbărbătare și îndemn, cum erau cele răspândite cu atâta îmbelșugare printr'o viguroasă activitate publicistică și, mai ales, cele cuprinse în strălucita sa expunere doctrinară: Naționalitatea în artă.

Adevărurile ei cardinale, limpezi și curate ca lamura, au avut darul să străbată cu puterea mistică a unor flacări de sus până în bezna temnițelor unguresți, unde cârmuitorii dela Budapesta obicinuiau să ne invite adeseori, împreună cu luptători de ai Slovacilor și de ai Sârbilor, spre a ne împărtăși de binefacerile prea sistematicelor cursuri de educație patriotică maghiară...

Adânc a pătruns în cugetarea noastră dipticul de valoare axiomatică: Naționalitatea este puterea creatoare a culturii umane în aceeaş măsură în care cultura este puterea creatoare a naționalității... Iar dintre postulatele, pe cari profesorul Cuza le deriva din această axiomă, ca pe niște „regule fundamentale", cu perpetuă valabilitate normativă, luptele noastre de atunci, ca și cele de mai târziu, ne înlănțuiau atențiunea asupra celui formulat în cuvintele imperativului categoric: Fiecare teritoriu să servească desvoltării unei singure naționalități!...

În sensul acestui postulat, pământul României întregite nu poate să-și insușească deci decât menirea să promoveze desvoltarea, în condițiuni optime, a singurului neam răsărit din adâncurile lui tainice, înrădăcinat din timpuri imemoriale în cele patru unghiuri ale lui, lipit fără întrerupere de fiecare brazdă a lui din câmpie și de toate poienile din codri, contopit sufletește fără nici o rezervă cu toate rosturile lui prezente și viitoare. Nicăiri pe rotogol nu se poate descoperi între pământ și popor o simbioză mai desăvârșită decât aceea, în care viețuește neamul nostru, ca într'o îmbrățișare fără sfârșit, cu teritoriul Patriei întregite...

Înainte cu 31 de ani, când începea să apară în capitala Ungariei cotidianul românesc naționalişt „Lupta", profesorul A. C. Cuza a ținut să fie printre cei dintâi colaboratori, trimițând chiar pentru numărul prim aceste duioase cuvinte, străbătute de resemnarea unei filosofii stoice dar, în același timp, și de farmecul unor adieri profetice:

„Din Iași.

Întins pe dealurile încununate de cetățui în ruină – Iașul visează.

În jurul său totul e cuprins de fiorii îmbogățirii; orașele se avântă după câștig și se îmbracă cu noui podoabe. Nepăsător de propria-i derăpănare – Iașul visează.

Și cum să nu viseze?

Așezate în calea valurilor avuției ce se revarsă, celelalte cetăți au putut să se folosească de prosperitatea crescândă a Țării.

Iașul – jertfă a desmembrării dela 1812, jertfă a Unirii, care printr'ânsul s'a săvârșit – n'a rămas decât cu visul gloriei sale trecute, cu gloria visului său pentru viitor.

Ca și oamenii mari, uneltele Providenței pentru îndeplinirea deștinelor ei, par a fi și orașe predestinate. Într'ânsele se concentrează viața

umanității, se adună reprezentanții ei cei mai aleși – geniile creatoare.

În curs de aproape trei mii de ani, destinele omenirii se rezumă în trei nume glorioase: Atena, Roma, Ierusalimul, care ne domină încă.

Și să nu ne comparăm.

Dar oare întâmplare să fie, sau destin, că dela Miron Costin la Mihail Eminescu, din Iași răsar cei mai aleși reprezentanți ai neamului; că din Iași pornesc ideile cele mari, că prin Iași se săvârșește Unirea?

Să-i lăsăm dar Iașului gloria visului lui; ea nu e deșartă.

Căci ce poate visa orașul Unirii – dacă nu Unire?

Și oare și visul nu e faptă? E fapta ce trebue să fie, ce nu poate fi fără dânsul.

Din acest oraș al visărilor celor mari, vă trimitem dar calde salutări frățești și zicem din toată inima: Să trăiască „România"!...

Visul cel mare, visul – „copil al suferinții", de dragul căruia, după cuvântul lui O. Goga, „ne-au răposat și moșii și părinții" – a fost sorocit să se coboare la 1918 pe tărâmul realităților politice.

Dar în orașul pilduitoarelor inițiative din trecut, în Iașul sacrificiilor neprecupețite, profesorul A. C. Cuza a mai țesut un vis mare, vis încă neîmplinit: visul desrobirii neamului românesc din ghiarele musafirilor venetici fără milă, cari printr'o satanică iscusință au izbutit să ne ferece poporul în mii de lanțuri, văzute și nevăzute, răsturnându-l din scaunul de stăpân și îmbrâncindu-l din nou spre treapta unui obiect de exploatat în propria sa țară.

În Iunie, anul trecut, când ați participat pentru întâia dată la ședința Academiei Române, în calitate de membru activ, ne-ați destăinuit, iubite d-le coleg, că simțindu-vă înarmat cu nebănuită putere de rezistență, sunteți hotărât a supraviețui pe toți adversarii doctrinei naționale-creștine, în numele și pentru biruința căreia ați pășit, la vârsta de 79 de ani, pragul aeropagului de gândire și simțire românească.

Urarea ce voim să v'o închinăm cu prilejul popasului octogenar, nu poate fi decât aceasta: să trăiți să vedeți și al doilea vis mare împlinit, învrednicindu-vă a duce în scurtă vreme la izbândă lupta pentru o nouă desrobire a neamului românesc!

I. LUPAȘ

Strâmbulescu: La fântână

ÎN CASA LUI LAZAR

„VISTIERNICUL"

Isus Hristos, însoțit de Maria și Marta, cele îmbrăcate în haina mohorâtă a jelaniei, s'a apropiat de mormântul lui Lazar, care de patru zile zăcea mort.

Isus a iubit pe Lazar pentru blândețea lui; i-a fost milă și de lacrimile sfâșietor de dureroase, ce curgeau neîncetat din ochii surorilor lui Lazar. Deaceea oprindu-se în fața mormântului lui Lazar, a zis cu glas poruncitor:

Lazare, zic ție, scoală-te și ieși afară din groapă".

Și mortul a înviat; geolgiurile în care era înfășurat, au căzut de pe el și mortul a ieșit din groapă, unde întâlni față în față pe iubitele sale surori, cari de patru zile-l jeleau cu lacrimi amărâte, cu suspine, cu nopți petrecute în straje de rugăciuni. Alături de ele stătea Hristos.

Lazar, a înțeles îndată prin ce dumnezeiască putere s'a trezit din somnul morții celei veșnice și cu brațele ridicate, gata de îmbrățișare aprinsă de focul dragostei recunoscătoare, s'a apropiat de Hristos și căzând în genunchi, atingând cu fruntea picioarele lui Isus, i-a mulțumit Lui minunea-minu-

nilor, că l-a adus din nou la viaţă, scoţându-l din întunerecul negrului mormânt.

. . . .

A doua zi. O seară plină de mister, de taină. Hristos fuse chemat la cină de către Maria, Marta şi Lazar.

Masa este bogat încărcată cu bucate alese şi câteva vase cu vin, în care se ridicau mereu bulbuci şi se spărgeau la suprafaţă, umplând foişorul cu miresme plăcute.

Apostolii sunt de faţă cu toţii şi fac cunună în jurul Învăţătorului ceresc.

În aier pluteşte o frică neînţeleasă. Nici mâncările, din cari se înalţă nori călduroşi şi aţâţători, nici vinul aducător de veselie, nu poate încălzi răceala ce s'a aşezat în mod cu totul ciudat şi neînţeles, peste toţi cei din casă.

...Singură Marta, inimă de femeie-gospodină în casă, este cu ochii la toate şi mereu face să-i se audă glasul ei, puţin prefăcut, calculat şi îmbietor. Ea mereu este în mişcare, merge-vine.

— Învăţătorule, zice ea, au nu vezi că Maria singură m'a lăsat să slujesc, spune ei să-mi ajute mie, să isprăvim mai repede cu cina asta.

— Marto, răspunse cu o mustrare gingaşă şi plină de înţelesuri Hristos, Marto, tu spre multe te sileşti, dar ce folos de zdroaba ta întreagă, căci un lucru-ţi trebueşte, care mai de preţuit este decât toate lucrurile spre cari te sileşti; iar sora ta Maria cea blândă, cu sufletul de albă porumbiţă, cu inima cât cerul de dreaptă, partea cea mai de preţ, cea mai bună şi-a ales, care nu se va lua dela ea.

Tăcerea s'a făcut şi mai adâncă. Apostolii, chiar şi cei mai gata de a vorbi oricând, acum tăceau şi mâncau, fără să rostească o vorbă către vecinul său.

Doar Iuda-Iscarioteanul, calculând după obiceiul său cămătăresc, costul mâncărilor şi a băuturilor ce veneau pe masă, izbi cu cotul în coasta feciorelnicului Ioan şi zise:

— Dar bine, această cină de mulţumită pentru învierea lui Lazar, face o sumedenie de parale; poate nici Lazar nu e vrednic de atât. Ce m'aş bucura eu, măi frate, să am preţul celor de pe masă, în punga mea fără fund, care — trebuie să ştii şi tu şi ceilalţi, este aproape goală şi mereu îmi muncesc creerul, ce să fac să ajung la parale. Parale, frate, că n'avem.

După câteva îmbucături de miel şi o straşnică înghiţitură de vin, date cu lăcomie şi cu zgomot pe gât, trase de mânecă şi pe Petru şi să plânse şi lui de goliciunea pungei şi de sărăcia în care s'a abătut în ea, aşa de odată...

— Ce crezi, zise, ce am putea face să ajungem la parale? Nu mai înţeleg de loc pe Maestrul nostru. Orice plan iscodesc să ajungem la arginţi, când i-l prezint Lui, mă respinge. Şi ce păcat! Ia calculează, câte pungi am putea umplea cu sunător aur şi cu argint, dacă am pune oareşicare taxe — aşa cum pune Statul pe toate câte sunt în el — pe fiecare vindecare ce o face Maestrul?... Lazar, cel puţin ne răsplăteşte cu acest banchet. Dar alţii? Cred că n'ai uitat — continuă după o altă gură de vin — pe cei zece leproşi! Care ne-a dat ceva? Cât n'ar plăti alţii să se vindece de boala ce le roade rădăcina vieţii? Dar ...Maesrul nostru ...vai, toate le face pe de geaba.

Eu vă spun drept, fraţilor, sunt îngrijat, nu sunt mulţumit cu El. Mă gândesc să-mi adun calabalâcul şi să vă părăsesc, să-mi caut alt rost în lume, să am cel puţin cu ce trăi. M'am alăturat vouă, crezând că va întemeia o Împărăţie şi voi ajunge în ea şi eu vistiernic, un fel de ministru de finanţe, cum sunt în alte împărăţii. Dar El mereu ne spune că în curând ne va părăsi. Ce să mai aştept dară?

— Amin zic vouă, — zise încet Hristos — până şi păsările cerului au cuibul lor, unde se retrag de întunericul nopţilor şi de apa ploilor, dar Fiul Omului n'are unde să-şi plece capul...

Şi zic vouă, Împărăţia mea nu este din lumea aceasta...

D. E. NICOARA

CUMINECARE

Tot sufletul satului s'a ridicat în florile de vişin
Fiecare copil îşi caută Hristosul într'o floare.
Şi toată zarea-i cârjă doar de sprijin
Atâtor inimi mari de prunci, crescute 'n soare.

Bem vinul sfânt din cupele 'nflorite
A merilor cărunţi întru lumină,
Grădinile şi merii purces-au logodite
La praznicul măririi fără vină.

Şi pâine sfântă rupe-vom cu mâna
Ca dumicatul jertfei să sporească.
Visările aprinse, mai tefere, şi râvna
Lăsate-s cuib odihnei să zidească.

E-atâta suflet revărsat în flori
Că satul pare un pahar răsplin
De toată bucuria râsului divin
Ce-a pogorât în lume dintre sori.

GRIGORE POPA

DUPĂ SĂRUTAREA FĂȚARNICĂ

ULTIMA NOAPTE A LUI IUDA

Luna trecea peste noapte întristătoare, ca o năframă scăldată în sânge. O pasăre își chema tainic tovarășa. Și peste tot în grădina Ghetsimani fremătau umbrele ca 'ntr'un imperiu al lor, alungându-se cu lumina printre măslinii uriași. Poteci părăginite duceau spre peșteri stâncoase.

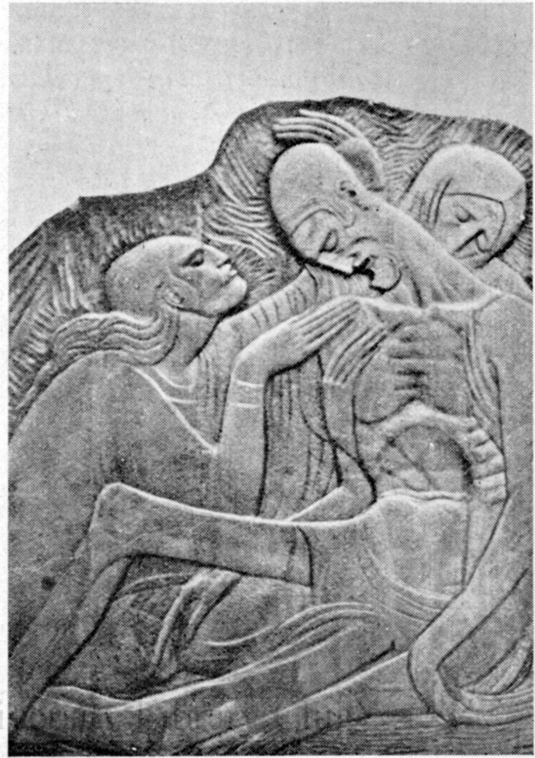
In palida lumină Iuda se mișcă în întuneric, nemulțumit. Dupăce dăduse sărutul vânzător lui Isus și acesta fusese legat, vânzătorul rămase pe locul nelegiuirii, cu gândurile vraiște, uitat, rezemat de măslin, ca o unealtă deacuma netrebnică.

În depărtare se pierdeau spre oraș soldații cu sulițe lungi și facle aprinse, ducând cu vuet mare pe cel prins.

Iuda respiră odată lung, din baierele inimii, ca scăpat de o povară grea: „Bine că s'a terminat odată!"

De alaltăseară, de când se legase să dea prins fariseilor și mai marilor oștirii pe Isus Nazarineanul, o neliniște mare îl muncia, nu mai avea odihnă. La cina de taină din astăseară, a stat ca pe spini: i se părea că Isus știe totul, dar se preface. Inima i se sbătea ca o pasăre prinsă, între nădejde și teamă. Nu știa cum să-l dea prins pe Învățător și cum îl va arăta soldaților să-l cunoască; i-a trebuit mult până să se hotărască la sărutul fățarnic pe care i l-a dat.

Brrr! Par'că se vede și se simte și acum: s'a apropiat pe furiș printre copacii uriași și rari, urmat de soldații cu facle fumegoase și zăngănit de săbii. I se părea, sau Isus a tresărit când s'a apropiat de el? L-a privit rece, cercetător din ochi. Oh, privirile acelea jucăușe ca apele sub lună, care nu-l mai slăbeau! Iuda s'a simțit deodată prins ca într'o mreajă, slab, fără puteri în trup. Hotărârea voinții nu-l mai ajuta, din clipă în clipă părea că șovăie pe picioare.

I. Mestrovici: Pieta

Judecata din urmă (Ravenna, veac. VI.)

Și totuși s'a apropiat de Isus, s'a apropiat, o știe bine... Era par'că ceva dârz înăuntrul pieptului său, ceva care-l frământa greu de alaltăseară, decând cu jurământul că-l va da prins pe Nazarinean, o putere mare și oarbă, necunoscută, care-i frângea fibrele și oasele, îl conducea amarnic; și ciudat, de care putere neagră își da seama cu o altă parte a sufletului său pe care o recunoștea, o știa că e a lui, că fusese a lui. De unde venea munca aceea groaznică din trupul lui, care-l stăpânea, îl chinuia de moarte, nu știa. Par'că nu mai cugeta el, nu mai umbla el, ci un altul prin el. Ciudat! Ghiare ascuțite îi zgâriau inima, trupul îl durea, se simțea greu. Totuși, o știe bine, s'a apropiat de Isus, împins de cineva dela spate, mânat silnic înainte, spre ceeace avea de făcut. Când a fost lângă el, lângă Învățător, a simțit că tremură, că sufletul îi stă întins ca un arc. O putere necunoscută par'că i-a ridicat mâna și i-a așezat-o încet pe

umărul lui Isus, i-a deschis buzele uscate de focul intern, a grăit prin gura lui: „Bucură-te, Învățătorule!" și l-a sărutat rece.

Iar când Isus i-a zis, cu ochii grei de priviri mustrătoare: „Iudo, cu o sărutare vinzi tu pe Fiul Omului?", Iscarioteanu s'a clătinat. Un viscol puternic i-a frământat atunci măruntaiele și i-a ametit vederile; i s'a părut că simte în el svârcoliri ca ale șarpelui când îl calci pe cap, că ceva i-a sfârticat inima și i-a supt puterile... Nu mai știa unde e, ce face și de ce. A fost călcat și împins, în zarva cea mare, când Petru tăie urechea slujitorului Malchus. Cum l-au legat pe cel vândut, când au plecat, Iuda n'o mai știe. S'a trezit doar că-i singur.

Un gând îi încolți: Dacă Isus nu s'ar fi dat prins și i-ar fi pironit pe ostași cu scânteietoarele-i priviri? Nu i-a văzut el cum au început să șovăie? Dacă ar fi luat-o la fugă și ar fi rămas numai el, vânzătorul, în fața celui vândut să dea socoteală? Ce-ar fi făcut?

Se cutremură. Sudori reci îl năpădiră, privi speriat împrejur cu ochii bulbucați de spaimă să vadă pe cel căruia trebuia să-i dea socoteală, să-i ceară milă.

Dar în jurul lui, nimic. Își frecă firele-i de barbă sură, spânatecă, se frecă la ochi. Și respiră lung, ușurat. Tresări, par'că atunci s'ar fi trezit dintr'un vis urât, chinuitor, cu inima ticăindă.

Sub simfonia lină a luminii era o pace ca de 'nceput de lume, când Duhul Domnului plutea peste ape. Stelele scânteiau ca licuricii, prin iarba vânătă a cerului. Luceafărul își căuta uituc chipul în apa pârâului Chedron.

Par'că abia acum își dete deabinelea seama Iuda că e singur, noaptea, în grădina Ghetsimani.

Dar în momentul când s'a mișcat, ceva greu i-a bălăngănit deoparte a șoldului și i-a înfiorat trupul. Ochii lui Iuda sticliră.

Pătimaș, cu degetele rășchirate și tremurânde de lăcomie, mâna îi fulgeră peste piept și înfăscă adânc punga doldora de arginți. O bucurie mare îi înflori în sânge și-i tremură buza dinjos. Frământa în palmă sacoșa întorcând-o pe toate părțile, ca să simtă prin piele bogăția dinăuntru. O căldură îl furnica din creștet până în tălpi și-l învioră când se gândi că acești bani vor fi deacuma ai lui. Ai lui!

Uite, el își aduce aminte, că totdeauna i-a fost drag lui să strângă orice, dar să aibă mult. Să vadă grămada mare. Când era mic și culegea pietre cu alți copii, fura din pietrele lor pe cele mai rotunde și le ținea pentru sine: îi plăceau rotunjimea lor asemănătoare cu banul.

Când Isus i-a încredințat punga comunității lor, să-i poarte de grije, s'a simțit mai legat de Învățător decât oricând. Dar și banii pe care i-a primit dela marii preoți nu poate spune că nu l-au orbit. Când a văzut pus pe masă atâta bănet, par'că i-a fost frică. Cum, atâția? Ai lui? I-a fost frică să nu ameţească.

Porni spre oraș.

Iar grădina rămase iarăși goală, cu pasări care fluerau, cu luna care trecea întristătoare peste noapte.

Somnul Ierusalimului era turbulat de oameni care alergau pe străzi, de ostași; mai ales la curțile lui Anna și Caiafa s'auzea vuiet mare.

Iuda se vârî prin mulțime în curtea marelui preot și trase cu urechea. Cineva tare bărbos privi insistent la el și Iscarioteanu tresări. Tot avântul cu care venise i s'a pierdut, uitase de bani, și-acuma se simți deodată stingher și singur. Trecu mai aproape de focul la care se încălziau ostașii și auzi cum slujnica întreba pe Petru, dacă el era unul din cei doisprezece.

Se trase lângă poartă și așteptă. Nu știa ce, dar par'că aștepta ceva.

Un cocoș cântă de treiori, răspicat. „Și îngeri din trimbiți vor suna la judecata de apoi și toți muritorii amar se vor înfricoșa."

Iuda privi speriat împrejur și inima-i svâcni: Cine murmurase cuvintele acestea? Sau i-au venit lui în minte așa deodată și le-a spus fără să știe? Ca prin vis își aducea aminte că le auzise dela Isus. Isus!

O neliniște mare îl cuprinse. Cuvintele îi stăruiau în gând ca o povară. Îl ardeau, îl înăbușeau. De ce îi veniseră, așa în minte? De ce îi apăsau inima?

Începu să se tulbure din ce în ce mai tare, tot mai adânc; ce căutau cuvintele lui Isus în gura lui? Aceasta îl înspăimântă și îi păru că-i pregătește o mare primejdie.

Și atunci sutașii și poporul ieșiră din case pentru a-l duce pe Isus la celălalt arhiereu.

Iuda, de lângă poartă, avu impresia că ochii Învățătorului îl caută pe el, numai pe el, prin întuneric, grei de mustrări. Asta îl mișcă atât de tare, că inima i se strânse și șovăi pe picioare. Cel pe care îl vânduse avea pe cap cunună însângerată și trestie în mână, după ei strigau și huleau ceilalți, iar ostașii îl loveau pe la spate. Cel bătut tăcea.

Iuda plecă și rătăci pe 'ntunecatele căi ale orașului. Se frământa și 'n minte i se învălmă-

șeau icoane și fapte din trecut, din copilărie, de aseară...

Întâi îi venì în minte... da, da, de atunci, de mic el l-a urât pe Isus. Erau copii și se jucau odată, după ploaie, făcând fiecare păsări din humă... Ale lui Isus erau mai frumoase, mai aievea, și când copilul cu părul bălai suflă și le făcu vânt în sus, ele se însufletiră și sburară într'un pom. Iuda de mânie că ale lui nu sboară, le călcă în picioare și, luând pietri, le alungă pe ale lui Isus din pom.

Când a început să predice și să facă minuni, lume multă venì din toate părțile lumii să-l audă. Și stau gloatele cu el zile și săptămâni și erau ele cuprinse par'că de vraje: nu-l mai părăseau. Aceasta nu-i plăcu lui Iuda; par'că se temea și-l ura pe omul acela. Cu ce putere făcea el minunile? Când vorbia mulțimilor, ele erau în mâna lui ca un aluat moale. Cine era acest Isus în adevăr? Acest om cu barba și părul galbene ca aurul și mierea, care sta pe bolovani în căldura amiezelor și predica popoarelor? Cu ochii lui adânci și blânzi, de un albastru-verziu, pe care-i purta peste mulțimi, cu ei le stăpânea, le fascina și ducea după el prin pustiuri? Era Isus un vrăjitor?

Fără să știe, pașii îl purtară pe Iuda Iscarioteanu din nou în grădina Ghetsimani și el frânt de oboseală se lăsă jos, lângă un trunchiu mare.

Și gândurile-l duseră mai departe... Tot așa stătea într'o zi la umbra unui smochin, căci căldura grozavă îi muia ciolanele. Atunci s'a făcut că a trecut pe acolo Isus cu câțiva apostoli și i-a zis: „Iudo, Iudo, de ce lenevești? Au nu știi tu că grâul a început să se coacă, iar secerători sunt puțini? Vino și tu cu noi și rugați-vă Stăpânului grâului să mai trimită lucrători căci vremea s'apropie!" Atâta i-a spus – și a fost destul ca el, Iuda, să pornească după Învățător, să se simtă atras de el fără despărțire și să-l urmeze. Ce putere tainică au avut cuvintele lui asupră-i? N'a știut-o nici odată.

*

Iuda Iscarioteanu se frecă la ochi repezit. Adormise? Când? Cât o fi dormit doar noaptea era pe sfârșite, iar acum zorile rumenesc buza cerului? – Instinctiv, așa cum primul gest al luptătorului e să-și pipăe arma, vânzătorul își pipăì punga, grabnic. Și respiră ușurat. Era teafără, rotunjită de arginți zimțați. Tot unul și unul. Îi răstrună în poala aspră, le ascultă cântecul. Ochii îi străluciră ciudat și grei.

Pornì. Picioarele îl dureau. Punga odată legată la brâu, îi răsărì clar în minte: „Nu vă adunați comori de pământ unde moliile și rugina le strică și unde furii le desgroapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer... căci unde este comoara voastră, acolo este și inima voastră." Cuvintele i se urcaseră din sine, ca o apă. Sbuciumul îl cuprinse iarăși, capul începu să-l ardă, picioarele i se părură de plumb. Ce voia să spună Isus cu vorbele astea?

Pajura aurită a soarelui își luase demult sborul peste Ierusalim, iar Iuda rătăcea pe ulițe. Casele erau din piatră, cu coperișurile plate. Pulbere multă și nisip pe drum. Aleșii Domnului treceau cu ochii în pământ, cu bărbi încâlcite, în haine vărgate. Câte-un măslin prin ogrăzi încremenise în soare. Căldura urca trepte de amiază.

Iuda se simțì ca niciodată singur; strein de toți și singur. Haina i se târa pe jos, dar el nu simțea, mergea cu capul în piept, cu privirile împăclite. I se părea că sufletul îi e gol și numai glasuri plâng prin încăperile lui. Plâng și se vaietă. Un gând îi încolțì: De ce a făcut-o el aceasta? De ce s'a lăcomit la bani să dea prins pe Învățător? De ce tocmai pe el, care s'a purtat cu toți ca mielul, pe el care i-a arătat încrederea încredințându-i punga comunității lor? De ce? De ce? Gândurile îl ardeau ca sârme de foc. Încrederea pe care i-a arătat-o Isus, încrederea asta îl durea amarnic. Începu să-i pară rău de ce făcuse, să se acuze.

O femeie îl arătă alteia cu degetul, ca pe un vinovat. Apucă pe căi lăturalnice, căci la centru s'auzea larmă mare și glasuri strigând: „Varava, Varava, slobozește-ne nouă pe Varava, iar pe Isus ce se zice Hristos răstignește-l!" Mergea pe lângă zidurile Ierusalimului, zdrobit. Se întâlnì cu o patrulă de ostași, iar când unul se uită la el cercetător, Iuda tresărì ca un făptaș prins. Întoarse capul și grăbì pasul. Credea că soldații îl urmăresc.

De ce a făcăt-o aceasta, de ce? Cum nu s'a rușinat de Învățător? De ce? Gândurile îi forfoteau. Punga cu bani i se păru o greutate de piatră care îl atrage la pământ tot mai mult, tot mai grea, îi rupe mijlocul. Abia o mai putea duce.

Se îndreptă spre biserică, c'o hotărâre în pas. Acì dădu de un preot și câțiva din mai marii poporului. Asudat, cu părul încâlcit și ochii turburi, se oprì în fața lor și-i privì pe rând, greu. Apoi deslegă grăbit punga și le-o svârlì la picioare, jos, cu scârbă. Grăì, gâfâind amețit, răgușit: „Am greșit, am greșit... dându-vă prins...

pe un nevinovat?" Nu mai putea... Șovăi, biserica par'că se 'nvârtea cu el. Dar unul din mai marii poporului îi zise: „Ce ne pasă nouă? Tu vei vedea!"

Iuda Iscarioteanu cu groază se târî afară din sinagogă și rătăcì din nou pe ulițe, chinuit, obosit, vinovat. Vorbele din biserică i se repetau în cap mereu: „Ce ne pasă nouă? Tu vei vedea!"

Le auzea năuc, în neștire, și totuși ele răscoleau în el furtuni.

Cum, de fapta lui s'au lepădat până și fariseii? Li-i silă de el? „Ce ne pasă nouă? Tu vei vedea!" Ce faptă mare și de neiertat făcuse el de îi răspunseră: Tu vei vedea! – Cu barba-i rară, cu hainele desfăcute, îi era urât de sine. Îi mai venì în minte și imaginea Învățătorului așa cum l-a văzut: cu cununa de spini însângerați pe cap, cu trestia în mână. Îl durea această priveliște, îl măcina în măruntaie. Din cauza lui, din cauza lui suferea Isus! Strânse pumnii până unghiile i se înfipseră în carne. „Ce ne pasă nouă? Tu vei vedea!"

Era întuneric! Când se făcuse! Un vânt subțire stârnea nouri pe cerul negru și sbuciuma copacii. Lui Iuda îi era frig, era trudit. Se târa printre bolovani spre o hrubă din locurile pustii și stâncoase din preajma Ierusalimului. Se lovea în cale, sângera din picioare călcând pe colțuri piezișe. Când în sfârșit ajunse, bâjbâì o intrare și o ușă care scârțâì. O încăpere săracă și murdară, luminată de un opaiț fumegos. – Acì se adăpostea câte un răufăcător cum era și acel Varava ce fusese eliberat în acea zi, în schimbul lui Isus Nazarineanul.

Când auzì pași, tâlharul întrebă din colțul unde era, întors cu spatele: „Cine ești măi, acolo? Lui Iuda îi veniră pe buze cuvintele: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Celce crede în mine viu va fi, chiar dacă a murit." Se scutură de gând și făcu un gest ostenit, par'că să alunge vedenia. Nu răspunse nimic, ci se așeză frânt pe un bolovan lângă masă.

Varava se întoarse domol, îl privì cercetător și-l recunoscu. Îl cântărì din ochi și clătină din cap. Iuda îi cerea milă prin uitături. Într'un târziu, ucigașul zise vânzătorului: „Rău ai făcut, Iudo, ceeace ai făcut!"

Lăsă o pauză rece ca o apă. Apoi adăogă: „Eu multe nelegiuiri am săvârșit, am ucis, am ținut calea fecioarelor la fântâni, am prădat, până când m'au prins. Dar niciodată nu m'am gândit la ticăloșia de a-mi vinde un tovarăș, de-al da prins, oricâți bani mi s'ar fi dat." Fiecare cuvânt de-al lui Varava era pentru Iuda o lovitură în creștet. – Așadar până și acest tâlhar de rând îi condamna fapta?! Ce-a făcut el!

Ieșì în întuneric și pornì de vale. Se clătina, nu mai avea puteri, totuși cerca, orbecăia, pe 'ntunecate cărări, nu mai știa unde, dar mergea; simțea o trebuință mare să meargă. Oriunde. – „Eu sunt lumina lumii și lumina luminează într'untunerec!" – a zis Isus, iar vorbele îl durură pe Iuda. Îi sângerară inima. Glasul acela cald al lui Isus! Al vindecătorului de bolnavi! Și al iertătorului!

Iarăși i se păru că vede pe Învățător cu cununa de spini pe cap, bătut, chinuit. – „Iară deaproapelui tău când ți-a greșit, iartă-i de șapte ori câte șaptezeci!" „Când cineva îți dă o palmă pe un obraz, tu întoarce-ți și pe celălalt să te lovească!" – Fericiți veți fi când vă vor batjocorì pe voi!..."

Toate i se învălmășau în cap haotic, glasuri auzea cum îl mustră. Ridică ochii spre ceruri și nourii i se părură săbii.

Ajunsese printre niște stânci, deasupra Văii Plângerii, groapă uriașe unde se aruncau stârvurile câinilor și gunoaiele Ierusalimului. Unde și unde câte-un copac bătrân. Un miros acru urca din vale.

Îi era frig, și Iuda își pipăì pieptul gol în vânt. Frunzele în copacul de deasupra lui plângeau. Dela piept, mâna lui Iuda îi alunecă în jos și i se oprì în cingătoare. Se miră că nu-i venise mai degrabă în minte...

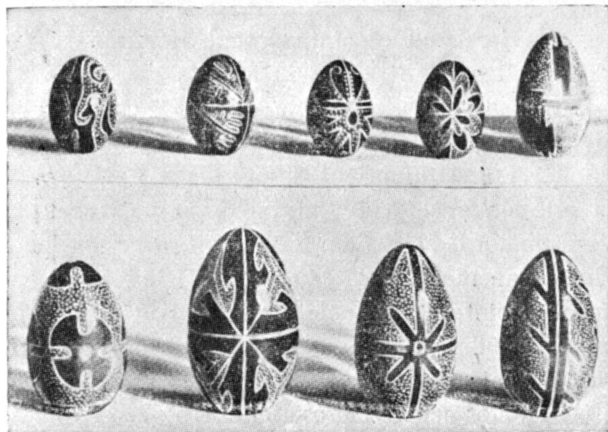
Tresărì atunci, par'că trezit dintr'un vis. Privì împrejur și-și deslegă brâul. „Dacă ochiul tău a greșit, scoate-l! Dacă mâna ta a păcătuit, tai-o!„ Abia acum i se păru lui a înțelege aceste cuvinte ale Învățătorului.

Încet, se urcă pe un bolovan și trecu brâul pe după o creangă, îl răsucì, și-i făcu un laț. Mâinile îi tremurau. O așteptare mare se deschise în el.

Își trecu domol lațul pe după gât; dar el i se păru rece ca un șerpe – ș repede și-l scoase afară. Gândurile i se sbăteau, se 'nvălmășeau ca un ghem de vipere într'un cuibar. Glasuri în el detunau, plângeri auzea prin toate porțile sufletului, dar din toate el nu înțelegea altceva decât aceeași veșnică întrebare amară: de ce? de ce?

Pe dinaintea ochilor îi jucau vedenii: Isus în barcă, Isus legat, Isus copil, farisei, ostași, popor, popor strigând: răstignește-l pre el, răstignește-l!

Și glasurile creșteau ca valurile, ostașii îl băteau, iar pe deasupra tuturor Isus, Isus se uita la el, numai la el, la Iuda, blând, cald, cu o

Ouă încondeiate

urmă de mustrare și cu o lacrimă ce-i mijeà dintr'un ochiu. Un singur ochiu, care se mărea tot mai mult și se uita la el tot mai insistent...

Își trecu lațul încă odată și privì în sus. Sudori reci îi broboniră fruntea. Din nou avu senzația de șarpe, dar când vru să-și scoată gâtul din ochiul brâului, grăbit, piatra de sub picioarele lui se rostogolì cu huiet mare în vale și Iuda rămase în gol. Șarpele par'că râdea la grumazul lui înfășurându-i-l, îl strângea, îl strângea. Apoi deodată șarpele i se păru cald, de foc, nu-l mai strângea, îl mângăia. Simțea o mare sete de aier.

Căscă gura după aier, limba îi svâcnì afară învinețită. Aier! Aier! Ochii i se holbară, vinele de pe frunte și gât se îngroșară ca niște râme sătule; picioarele bătură golul rar; mișcarea li se stinse, se mai lungiră odată, apoi se chirciră sub el definitiv. Ochii i se împăciră speriosi de apa rece a morții. O pleoapă i se coborâ încet, peste un ochiu, ca o iertare caldă; dar celălalt rămase deschis, sperios, să țină de veghe trupului fără viață.

Norii se destinseră în picuri repezi și se opriră iar. Vântul îl legănă toată noaptea deasupra Văii Plângerii. — Un muget de fiară s'auzì undeva prin văgăuni. Să fie un leu de stepă? Pentru un ceas, din zdrențe de nouri ieși o lună pătată de sânge, ca o vedenie de moarte... Ce locuri pustii și înfricoșetoare!

După două zile, brâul vânzătorului fu tăiat de niște trecători și celce fusese Iuda Iscarioteanul, se prăbușì în groapă printre gunoaie și stârvuri, ca 'ntr'o mare fără fund.

Iar cei cari îi tăiaseră frânghia, făcură scaldă șase zile, seara și dimineața, cum cere Cartea a treia a lui Moise, și aduseră jertfă lui Iehova — berbeci și vin.

CONSTANTIN MĂRGINEANU

TEMELIA LEGII NOASTRE

Credința în învierea Domnului

Praznicul Sfintelor Paști revarsă în sufletele noatre o pace cerească, le umple de bucurie adâncă, neprețuită. Salutul creștinesc „Hristos a înviat" ne înflorește pe buze zâmbetul mulțumirii, face în schimb să se cutremure pe cei necredincioși. Ca nici odată suntem mândri că suntem creștini. Vreți să pipăiți pulsul vieții creștine a unui popor? Cercetați-l la praznicul Învierii. Nu oficial, ci cu toată discreția, pătrunzând în intimitatea sufletului lui. Manifestarea spontană, nefățărită a sufletului omenesc la această sărbatoare este și va fi desiluzia furioasă a hulitorilor de Dumnezeu. Când organizează ateismul comunist cele mai puternice ofensive împotriva creștinismului, dacă nu de sfintele Paști? Când a suferit cele mai amarnice înfrângeri? Tot de sf. Paști.

Ori câte defaimări s'ar aduce Mântuitorului și Bisericii Lui, ori câte alte idealuri streine idealului preconizat de El s'ar pune în vedere, ori câte distracții s'ar îmbia, de Paști sufletul omenesc participă la drama ce s'a desfășurat pe Golgota și în grădina lui Iosif din Arimatea. El crede în realitatea ei, se hrănește cu nădejdile ce decurg din ea. Da, tot omul neînstăpânit de patima negării binelui în lume, a distrugerii, crede cu toată convingerea în învierea Domnului. Mărturia femeilor venite cu miruri, după obiceiul timpului, în dimineața zilei la mormântul lui Isus, găsindu-l gol și fiind întâmpinate de un înger, care le-a vestit minunea, este un argument neîndoios. Mărturiile Mariei Magdalena, căreia i se arată

Casă țărănească

Hristos cel înviat — a celor doi ucenici Luca și Cleopa cari călătoresc pe drumul Emausului întovărășiți de El — a celor 11 apostoli, cărora li se arată și le vorbește de mai multe ori — în fine a sfântului Apostol Pavel, care prin Hristos cel înviat se convertește la creștinism, sunt tot atâția piloni pe cari se sprijină adevărul credinței noastre.

Sufletul omenesc își apără cu toată puterea acest bun al credinței. E mândru de proprietatea lui și vrăjmaș ori cui încearcă să i-l smulgă. Îl ascunde în cele mai tainice adâncuri, pentruca răpitorii să nu-i bănuiască existența. Îl păstrează ca pe o comoară din care își hrănește viață lăuntrică. Instinctiv simte că pierderea lui înseamnă moartea.

Într'adevăr, ce poate pune omul în locul acestei credințe? Bunurile rațiuniii? Sunt atât de dubiose și de vremelnice! Viața călăuzită exclusiv de ea este plină de cotituri, îi lipsește busola călăuzitoare spre vecinicie. E plină de desamăgiri, duce la acte de disperare.

A pierde credința în învierea Domnului, înseamnă cea mai mare nenorocire posibilă. A pierde părinți, frați, surori, soție și copii — a pierde avuție, onoruri, sănătate, viața chiar e nimic pe lângă aceasta. Contestarea învierii lui Hristos, este contestarea naturii Lui divine, contestarea jertfei Lui, și a bunurilor mântuitoare, cari decurg din ea, contestarea caracterului supranatural al religiei întemeiate de El. „Dacă Hristos n'a înviat, zadarnică este propovedania noastră“, spune apostolul Pavel.

Un creștinism cu un Hristos numai om la temeliile lui, nu este creștinism, ci o religie naturală, ca oricare alta, produs omenesc, plină de scăderi, o religie care moare. Ea nu poate da omului mai mult, decât e capabil geniul omenesc să dea. Unde este eternitatea adevărului propoveduit, unde este desăvârșirea etică, unde este răscumpărarea din păcat, unde este promisiunea fericirii viitoare? Totul se dărâmă, ca o construcție frumoasă care a fascinat privirile, secole, milenii chiar, iar acum se împrăștie în ruine.

Nu este suflet de-un aspect mai hidos decât sufletul pustiit de valurile necredinței în înviere. O rază de lumină nu-l însorește, un picur de nădejde nu-l înviorează.

Necredința în dumnezeirea lui Hristos compromite credința în Dumnezeu peste tot. Se poate spune: eu cred în Dumnezeu, dar nu în Hristos Dumnezeu? Nu. Prin cine cunoaștem pe Dumnezeu, dacă nu prin Dumnezeu Fiul? El singur îl cunoaște și ni-l descopere și nouă în toată măreția lui.

Învierea alungă întunerecul neștiinței și rătăcirilor, insuflă nădejdea în fericire.

Hristos cel înviat este chezășia caracterului divin, absolut și etern al învățăturilor și promisiunilor Lui. Dumnezeul despre care ne-a vorbit El este singurul, adevăratul Dumnezeu, creatorul și susținătorul lumii: un Tată iubit, care-și trimite Fiul să ne mântuiască din păcat, să ne învețe a-i cunoaște voința, să ne ofere ajutorul în lupta împotriva răului, să ne călăuzească pe drumul fericirii vecinice.

Hristos cel învialt este chezășia propriei noastre învieri. În El toți câți ne-am făcut vrednici de jertfa Lui, ne vedem la ziua învierii părtași bucuriei destinată celor drepți.

Câtă fericirea ne revarsă în suflet acest tablou al viitorului! Ce preț mai au bunurile acestei lumi, alături de cele pe cari sufletul le întrezărește? Ce suferințe ne mai pot pricinui umilințele, lipsurile și relele acestei vieți, când ele sunt prețul bunurilor viitoare?

Când ochiul lăuntric este fixat asupra figurii strălucitoare a lui Hritsos cel înviat, noi înșine suntem morți omului celui vechiu, omului păcatului, trăim pentru cel nou, omul care este numai trecere prin viața pământească.

Necredința în Înviere inspiră o viață nedemnă de om, plină de fapte ale egoismului feroce; din potrivă credința în această supremă realitate, o viață de iubire, de adâncă responzabilitate în fața conștiinței și a lui Dumnezeu.

L. MUNTEANU

PRIMĂVARĂ

Început de Mai
Floare lângă floare,
Tot e 'n sărbătoare —
Colțișor de rai.

Jos în grădiniță
Azi mi-a răsărit
Mic — abea zărit —
Fir de garofiță.

Țin tovărășie
Scânteioare mici
Firavi licurici
Isbucniți din glie.

Fluturași zglobii
Sbor din floare 'n floare,
Ciocârlia 'n soare
Țese melodii...

I. V. SPIRIDON

PRAZNICUL ÎNVIERII

ÎN SPANIA ELIBERATĂ

Primăvara şi-a făcut din nou apariţia pe meleagurile spaniole şi natura se desfătează în cântările minunate ale Învierii, ale cărei sunete puternice răscolesc până în adâncime inimile omeneşti şi gândurile le învelesc cu nouă nădejdi. Încă nu se ştie cât va mai dura această îndelungată şi grozavă Golgotă, pe care urcă poporul spaniol, şi cât vor mai apăsa chinurile acestor încercări. Dar, credinţa poporului spaniol este neclintită şi o mare nădejde îl îmbărbătează, că dreptatea şi ordinea vor triumfa nu peste mult asupra haosului de astăzi. Cu câţiva ani înainte, Azana a declarat că Spania a încetat de a mai fi creştină. A fost aceasta o profeţie falsă a unui profet fals. Căci, deşi sutele de biserici dărâmate şi profanate fac dovada despre nebunia lipsită de credinţă a unor hoarde animalizate de bolşevism, totuşi, din aceste ruini, încă fumegânde, se înalţă şi se desvoltă floarea minunată a credinţii reînoite — tocmai acolo, unde dominaţiunea prin violenţă a marxismului a fost alungată şi în locul acesteia aşezată libertatea naţională. Cu o zvâcnire puternică, în ţinuturile eliberate de sub teroarea roşie, a început să mijească o intensă viaţă religioasă, ca o mărturie de adevăr istoric, cumcă Spania a fost în decursul desfăşurărilor istorice, mereu o ţară religioasă.

Osanalele de bucurie, cu cari a fost întâmpinat episcopul reîntors în Malaga eliberată, nu au fost de loc artificiale şi nici pornite din constrângere externă, ci ele au constituit izbucnirea sentimentului de regăsire a sufletului spaniol. În nici o ţară recenta enciclica papală emisă contra bolşevismului ateist nu a fost primită cu atâta satisfacţie şi mulţumire ca în Spania, această ţară, care a trăit aevea toate suferinţele şi grozăviile, indicate mustrător în numita enciclică. *Unde începe să se veştejească credinţa în autoritatea divină, acolo decade şi puterea autorităţii de stat!* Şi este doar o întărire a adevărului acestei axiome, cumcă învierea concepţiei de stat în Spania este în strânsă legatură şi cu renaşterea ei religioasă.

Aşa s'a ajuns, că în ţinuturile eliberate, sărbătorirea Sfintelor Paşti a fost pegătită cu minuţiozitate. S'a manifestat în mod impozant pentru fidelitatea unei credinţe neştirbite. Şi, prin participarea directă a conducătorilor statului naţionalist şi a corporaţiilor oficiale, această sărbătoare a primit o notă deosebit de ceremonioasă.

În biserici au avut loc demonstraţii evlavioase. Mormintele sfinte au fost cercetate de mii de credincioşi, şi aceasta este unul din puţinele prilejuri, când spaniola îşi îmbracă şi azi aşa numita „mantila.“ În splendida catedrală gotică din Sevilla, despre care Theophile Gauthier spunea că prin interiorul ei Notre Dame din Paris se poate plimba cu capul ridicat, a avut loc în săptămâna patimilor vestitul dans „seises“ — care este executat în modul următor: zece copii corişti îmbrăcaţi în costume vechi spaniole, în acompaniament de cântece şi castagnete, îşi execută exerciţiile lor antice în faţa altarului principal.

Când după pacea liniştitoare din săptămâna patimilor clopotele Învierii au umplut cu dangătul lor de aramă plaiurile eliberate ale Spaniei, această vestire bisericească a fost anul acesta mai mult decât un simbol. Dangătul clopotelor s'a înfrăţit în văzduhul străveziu cu chemarea deşteptării naţionaliste, chemare plămădită din rugăciune şi sunetul de victorie al goarnelor: „Trăiască Spania eliberată, naţionalistă, creştină!“

CORIOLAN BĂRBAT

IN „ŢARA“ FRAŢILOR SECUIZAŢI

REÎNVIERE

Este un adevăr îndeobşte curnoscut şi adeseori spus, că noi prin biserică ne-am menţinut ca neam, iar unde a lipsit preotul „cu crucea 'n frunte“, Românul s'a îndepărtat şi de naţia sa.

Regiunea Secuizată - fals numita „Secuime“ - este exemplul clasic al unităţii de religie naţională. Românii născuţi pe acest pământ (Odorheiu, Ciuc şi Treiscaune) ca şi Mărginenii din Răşinari etc. poposiţi definitiv aci, dupăce li s'a răpit biserica, şi-au schimbat limba, portul şi obiceiurile, devenind Secui sadea. Peste un sfert de milion de Români au fost trecuţi astfel în şirul Secuilor, în satisticele maghiare, rămânând doar câteva bisericuţe de lemn, pe cari nu lea distrus viermele vremii, martore ale trecutului românesc de pe aceste plaiuri, unde încă Romanii au construit cetăţi, drumuri etc.

Comune curat româneşti cândva, ca Bodogaia, Vlăhiţa şi alte multe au devenit secuieşti, cu pompoase biserici ungureşti în centru, pe când bisericuţa românească stă pustie pe coasta din marginea satului, sau numirea de „oláh temető“ mai vorbeşte despre ceeace a fost.

Şi, în cunoscuta noastră slăbiciune politicianistă, timp de aproape două decenii a trebuit să stăm în noaptea credinţei păcătoase, că Secuii sunt stăpâni în cele trei judeţe sud-estice din Ardeal, deşi ni se striga adesea *„én oláh vagyók."* Politicianii, în goana lor nestăpânită după voturi pentru un scaun de deputat în parlament, erau surzi la astfel de stigăte şi adânceau secuizarea prin promisiuni specifice pentru Secui. Biserica se înalţă însă şi prin Ea reînvie românismul.

La început oameni devotaţi neamului încep munca românească printre „Secui", apoi persoane oficiale, din iniţiativă proprie individuală, pun primul temei reromânizării secuizaţilor. Se înfiinţează capele, apoi se ridică biserici şi 'n jurul lor se adună cei cari spuneau, în limba maghiară, că ei sunt Valahi. Primpretorul, notarul public, învăţătorul, notarul comunal etc. fac pe cântăreţul lângă preotul care este nevoit să colinde pe jos 15-17 filii, oficiind serviciul divin şi predicând ungureşte.

Secuizaţii revin la matca românească, păşind sub patrafirul preotului român, sfios, învăţând acolo să-şi spună numele româneşte şi să-şi facă semnul crucii.

Primii păgâni increştinaţi n'au venit mai cu multă nădejde la biserica lui Hristos şi nici fiul rătăcit din sf. Scriptură n'a fost mai smerit decât aceşti secuizaţi cari revin la biserică şi prin ea la neamul românesc.

Biserica aduce ramura reînvierii naţionale în Regiunea secuizată!

Acum ne vin preoţi în nou înfiinţatele parohii şi cu ei începe apostolatul românesc.

Administraţia îşi ia în serios rolul său naţional, încât un suflu românesc adie văile străvechi.

Glasul clopotelor şi şoapta altarelor dau viaţă nouă celor răpiţi din sânul neamului românesc. Ei se încălzesc la duhul credinţei religioase şi se călesc în ahtierea după glasul românesc al moşilor lor.

Bucuria reîntregirii neamului se resimte abia de azi înainte în sud-estul Ardealului.

Cei cari trăim şi această a doua bucurie, suntem de două ori fericiţi, iar cei cari contribue efectiv la reînvierea secuizaţilor vor fi binecuvântaţi de Hristos a cărui Înviere o sărbătorim.

OCTAVIAN M. DOBROTĂ

NOTE DE DRUM

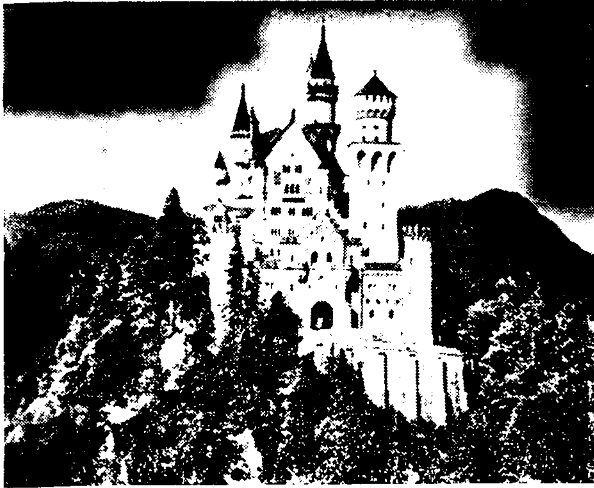
PRIN ŢĂRILE APUSENE

VADUZ

Dela Zürich am venit pe malul lacului până a Sargans, iar de aci am mers spre nord, pe Rin. Ajungând la Rin o tablă avea pe ea inscripţia „Lichtenstein". Am trecut pe lângă tablă, apoi am trecut râul Rin pe un pod şi mă aflam pe teritorul „Principatului Lichtenstein", principat care e monarhie constituţională, având acum în frunte pe principele Franz von Lichtenstein, un bătrân de 80 de ani, care stă la Viena şi vine în principat numai de două ori pe an şi stă câte o lună. Principatul are 1000 km. patraţi, 12 comune cu 11,000 locuitori din cari 1500 în capitala Vaduz. E independent şi în uniune vamală cu Elveţia având aceiaşi bani ca Elveţia, dar centimele aci se numesc: Rappen.

Vaduz e orăşel frumos cu edificii foarte drăguţe şi vile minunate. Ţara n'are soldaţi, numai câţiva „poliţai" cari apără rânduiala. Toţi locuitorii ţării sunt germani romano-catolici. Am urcat sus cu maşina până la „Schloss Vaduz". Dupăce am plătit 50 Rappen păzitorul m'a condus prin castelul cu ziduri groase de şase metri. Castelul acum e muzeu cu arme, puşti vechi, buzdugane, arcuri cu săgeţi, cărţi etc. Păzitorul mi-arată o groapă adâncă şi întunecoasă unde erau aruncaţi prizonierii şi lăsaţi să moară acolo. E la fel cu castelul nostru dela Bran. Am mai mers prin câteva sate din Principat, umblând numai pe drum asfaltat, apoi am ieşit trecând iarăşi prin Elveţia, peste alt pod şi fără nici un control intrând în oraşul elveţian de frontieră Buchs, pe unde trec trenurile spre Innsbruck—Viena—Bucureşti. Şi trenurile, ca şi mine trec prin teritorul principatului fără să oprească, fără viză, fără control.

Dela Buchs, tot pe linia Rinului, ajung la Konstanz, unde intrând eram în Germania. Germanii s'au purtat rău cu mine. Mi-au luat vamă pentru galoşii şi săpunul cumpărat în Elveţia şi m'au făcut să duc înapoi la vama elveţiană şi să le fac acolo cadou cincizeci de cutii de chibrite elveţiene pe cari le cumpărasem la Geneva, ca să am toată iarna la Poiana. Mi-au făcut nedreptate şi n'aveau drept să mă vămuiască, fiindcă eu eram numai în trecere — „Durchreise" — prin Germania. Dar am plătit şi-am intrat în Germania, unde am găsit lumea în fierberea revoluţiei lui Hitler. Fiecare casă avea steagul Germaniei şi al lui Hitler — steag roşu cu „svastica" în mijloc pe un fond alb şi inscripţii peste inscripţii: „Votaţi cu Hitler! Dacă

Castel din Bavaria

vreți pace votați cu Hitler și cu oamenii lui!" „Germania vrea pace, dar o pace egală cu pacea celorlalte popoare". Am întrebat pe unul, ce însemnează această manifestare. Mi-a spus: „Vrem să arătăm lumii, că Germania ține cu Hitler și că pace va fi numai dacă și Germania va avea voe să se înarmeze".

MÜNCHEN

Eri dimineață, în Ludwigshafen, unde dormisem, în camera dela hotel am fost deșteptat de muzici. Oamenii mergeau la biserică cu muzică „hitleristă" — ca apoi după biserică să meargă toți la Rathaus să voteze cu Hitler, adică să facă cu cerneală semnul crucii pe „Ja" și să lase gol pe „Nein". Numai comuniștii și jidanii vor vota cu „Nein" — adică cu „Nu-l vrem pe Hitler!" Toate satele și orașele prin cari am trecut până la München erau numai steaguri și bărbați și femei pe biciclete alergând să voteze cu „Ja". Toți au în piept, sau pe brațul stâng, sau la chiotoarea stângă „svastica", sau un „Ja" făcut din metal.

Seara am fost la operă. Mâne merg să văd galeria de tablouri, apoi plec în Austria prin Salzburg. Aici la hotelul „Vier Jahreszeiten" („Patru anotimpuri") la care am tras, la recepție, când au văzut că sunt din România, mi-au spus cu bucurie că zilele trecute a fost găzduit aici și prințul Mihai și acum toți cei din hotel, când mă văd, se închină în fața mea cu zimbete, par'că și eu aș face parte din anturajul prințului, care acum n'are decât 11 anișori.

SALZBURG

Plecând dela München mi-am cumpărat cu 72 mărci (3000 Lei) un aparat fotografic Zeiss-Ikon 6/9. Galeria de tablouri era închisă pentru iarnă, așa că n'am putut vedea „Madona romancă" a lui Dagnan Bouvert, singura madonă romancă, unde maica Domnului e reprezentată printr'o femee îmbrăbată într'un costum muntenesc, alăptând pe Isus și acoperindu-și sânul când alăptează. Multe mai erau de văzut aci, dar pașaportul meu expiră la 16 Noembre, iar concediul meu idem. Seara merg la „Meistersänger". La cassa de bilete a operei vezi scris: „Englisch spocken"; franțuzește însă nu, deși germanii au fost bătuți de englezi ca și de francezi. În *antract* femei frumoase destule pe *culoir*, iar bărbații la bufet mănâncă, mănâncă și iar mănâncă...

Ies din München și mă îndreptez spre frontiera austriacă, dupăce mi-am ascuns bine noul aparat fotografic, fiindcă mai aveam unul cu mine pe care-l cumpărasem la București. Frig și ceață groasă. Toamnă târzie și mai încolo, poate, zăpadă, dar mașina mea mi-e credincioasă și mă duce frumos înainte pe drumuri netede și bine îngrijite. Numai gândul că aș putea găsi zăpadă groasă, ca'n Elveția pe Bernina, mă cutremură. Și'n adevăr, trecând dincolo de Rosenheim spre Chiemsee găsesc zăpadă, dar nu prea groasă, așa că mașina merge bine, lăsând urme frumoase înapoi. Trecând prin Traunstein zăpada e mai groasă și roțile patinează mergând în oraș printr'un loc cu pantă mare, pantă pe care desigur la deal n'o puteam urca fără lanțuri pe roți. Dar nemții sunt oameni de omenie aici: imediat îi văd cum aruncă nisip pe zăpadă și'mi dau sfatul să merg cu atențiune și încet pe pantă. Am scăpat de aici și

München

mă gândesc la ce mă mai poate aștepta. Pe drum păduri și pe dealuri e iarnă frumoasă, iar eu mai am până în România încă 800 km. pe cari trebue să-i fac în două zile și pe zăpadă fără lanțuri merge încet și greu! Până la Salzburg mai am 30 km. apoi 20, apoi 15, 12, 7... va să zică sunt aproape, iar zăpada nu e mai groasă. Dar ninge tare cu fulgi mari. Am ajuns la „Zollamt" și mă simt ușurat și mai aproape de România. Neamțul din Bavaria mă lasă să trec ușor, nu-mi face nici o perchiziție a mașinei, ba face pe gentilul și când pornesc mașina îmi spune, că de-acum înainte în Austria să mân pe stânga. La vama austriacă întâlnesc un ofițer care acum e îmbrăcat în vechea uniformă austriacă, încât mă simt ca la Sibiu în 1914, iar la întrebările lui, cum s'au purtat germanii cu mine ca Român, le răspund că: „șmuțig" și-l încântă când îi spun că aici în Austria eu mă simt: *halb zuhaus.* Când mă întreabă dacă n'am ceva de vămuit, îi spun că n'am nimic și-l invit să mă controleze, ba îi arăt o cutie de *Antiphlogistine* pe care am căpătat-o gratis la Lugano, dela un agent. Mă lasă liber și trec în Salzburg sub ploaia de fulgi de zăpadă, călcând pe zăpadă groasă și aducându-mi aminte de acum doi ani, când în drum spre Cherbourg am trecut pe aici tot cu mașina pe timp ploios, în timpul când serbările pentru Mozart erau în toi. Hotelul în care m'am așezat e mai elegant decât cel de acum doi ani și e bine încălzit, încât dupăce-mi așez mașina în garaj și mă usuc, mă spăl și mă curăț, pot ieși în oraș încălzit și refăcut. Regăsesc râul, trec podurile, găsesc vechile hoteluri în cari acum doi ani nu mai încăpeam, statuia lui Mozart, piața în care se țin concertele simfonice și edificiile mari și umede cu străzile strâmbe și strâmte ale Salzburgului, oraș în care zace și un unchiu de-al meu, mort în timpul războiului ca erou al împăratului Francisc Iosif întâiul...

VIENA

La Salzburg mi-am cumpărat lanțuri pentru roți pregătindu-mă pentru zăpadă grea. Întrebând cum e drumul până la Viena, mi s'a spus că zăpada e numai până la Amstetten, iar de aci încolo șoseaua e fără zăpadă. Și 'n adevăr, ieșind din oraș am găsit iarnă în toată puterea cuvântului, încât m'așteptam din moment în moment să patineze roțile dinapoi. Dealtfel nici nu e de mirat, fiindcă Salzburgul e la o înălțime de 600 m. deasupra mării. Ce zăpadă trebue să fie acum la Poiana, care e la înălțime de 853—1072 m. — mă gândeam eu! Dar ajuns în România odată, sunt ca și acasă, fie zăpada oricât de mare.

Viena: Opera de stat

La Klein München opresc mașina, beau un lapte și mănânc prăjituri. A 'nceput să fie noroiu pe drum și zăpada se topește; nu mai mi-e frică de zăpadă. Dela Amstetten încolo, șoseaua e uscată. Într'un loc drumul mi-e închis de bariera trenului. Opresc și las să treacă Orient-Expresul care vine dela București și merge prin locurile pe cari eu le-am văzut din mașină. Să mă'ntorc înapoi oare să revăd pe *Cherlota Corday* dela „Negresco" din Nisa? Cu gândul mă 'ntorc, dar cu mașina nu. Mai sunt ani înainte și dacă trăesc voi mai merge, cum am mai mers.

La Purkersdorf găsesc zăpadă, dar mașina merge ușor și seara ajung în Viena oprind la Hotel Mariahilf pe Mariahilferstrasse. Mă interesez ce se cântă la Operă și găsesc că e „Tosca". Alerg cu tramvaiul și ajung la timp cumpărând un bilet cu 3 șilingi (66 Lei): mai ieftin decât la München, unde am plătit 7 mărci (300 Lei). Lume elegantă, foarte elegantă, nu degeaba suntem la Viena. Sus de tot sunt numai studenți și studente urmărind cântările artiștilor cu textul în mână. În antract lumea e veselă și „gemütlich" bucurându-se toți, par'că nici n'ar fi fost răsboiul cel mare, din care vechiul imperiu austriac de cincizeci de milioane de suflete a eșit ciopârțit rău de tot, rămânând cu șapte milioane suflete, într'o țară mică, mai mică decât România Mică. Când mă întorc înapoi la hotel sunt întimpinat de toți cu respect și pe fața nici unui lecheu, portar sau servitor nu citesc invidie sau supărare pe mine, fiindcă sunt Român și „le-am luat" Bucovina!

O plimbare cu mașina pe „Ring". Mă cam încurc și greșesc cu mânatul la stânga, dar vienezii sunt gentili, văd că mașina nu e din țara lor și-mi iartă greșelile, iar eu îi salut și le mulțumesc din fuga mașinii. Aș fi vrut să văd mormintele împăraților din biserica Capuținilor și tabloul cu Florica și Mihai Viteazul din muzeu, dar timpul era scurt și-am plecat.

BUDAPESTA

Spre frontieră, în Austria, iar am ajuns pe drumul cel rău, cu gropi. La vamă atât austriecii cât și ungurii cer să le arăt câți bani am. Acum la întoarcere mă întreabă, dupăce am lăsat atâtea zeci de mii pe unde-am umblat? E prea târziu, căci sunt om sărac! La intrare în Ungaria trebue să plătesc vamă pentru intrarea în Györ, în Komárom, în Budapesta, în Solnok și pentru trecerea podului dela Solnok. În capitala Ungariei mici locuesc tot în Hotel Meran. La cafea aflu despre venirea partidului liberal la putere, cu Duca în frunte. De zece zile de când e la putere și au aflu abia acum! În oraș caut pe Ianoș fost „finanț" în Poiana și trecut acum în Ungaria. Face politică cu mine, nu vrea să mai vorbească românește și-mi spune că „asta nu va rămânea așa" fiindcă „le-am luat Ardealul..." Tot șoviniști au rămas ungurii și visează o Ungarie mare. Și doar pentru câți unguri sunt, și Ungaria de azi e prea mare.

ÎN ȚARĂ

Aseară la șease am intrat în țară prin punctul Borș dela Oradea. Am călătorit aproape toată noaptea și aproape de Huedin era să mor. Mașina și-a făcut vânt, n'am putut-o opri și m'a dus prin șanțuri, pe dealuri, până s'a oprit ea singură, când a vrut. M'am gândit la povestirea lui Tolstoi: „Cum mor oamenii" și mi-am spus: „Așa mor oamenii!" Dar am scăpat ca prin minune curat

Acasă...

ca prin minune. Când călătoream prin locuri frumoase și mașina mă ducea liniștită îmi spuneam: „Ce mașină credincioasă și ce bine mă duce; când voi ajunge acasă în curte am s'o sărut pe radiator". Acum, dupăce aceeaș mașină m'a trecut prin groaza morții, mă uit la ea și-mi spun: Doamne ferește!

*

Călătoria mea frumoasă și lungă de șapte mii de km. trebuia s'o 'ncheiu în Bucureștii, cu viața lui fermecătoare. De-acum adio plimbări, până la primăvară! De-acum încolo m'așteaptă oamenii năcăjiți, ca să le alin durerile și să le împart sănătate ziua și noaptea, pe vreme bună și pe vreme rea.

(Sfârșit) Dr. EUGEN DOBROTĂ

VITRINA CĂRȚII

CRONICA LITERARĂ

Anton Huonder: LA PICIOARELE MÂNTUITORULUI. Vol. II. PRELUCRARE DE PROF. ION MOȘOIU. Sibiu, Seria Teologică a „Arhidiecezanei" 1937. Pag. 282, Lei 125.

Primul volum al acestei admirabile lucrări a apărut la Sibiu exact acum zece ani. Câți preoți și buni credincioși își vor fi întărit credința și-și vor fi sporit râvna apostolicească ispitind paginile acestui volum ieșit în românește din frumoasele silințe ale dlui Ion Moșoiu, harnicul director al liceului ortodox „A. Șaguna" dela Brașov!

Tipărind al doilea volum al atât de duhovniceștii lucrări „La picioarele Mântuitorului", I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae a vrut, de sigur, să facă preoțimii noastre un prețios dar mai ales de Sf. Paști. Căci impresionantul mănunchiu de meditații pe cari le cuprinde această carte așa de frumos tipărită, adâncește tocmai înfricoșata Pătimire a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. Slujitorii altarelor noastre, ca și toți iubitorii de Hristos mireni, vor găsi în noua lucrare un nesecat izvor de mângâiere și de duhovnicească zidire.

n. c.

Camille Flammarion: DUMNEZEU ÎN NATURĂ. Trad. de Arhiereul Irineu Mihălcescu-Târgovișteanu și preotul Victor Niculescu. Edit. „Pace", București, Str. Sf. Apostoli 10 bis. 466 pag. Lei 100.

Din osteneala P. S. Sale Irineu, iată pusă la îndemâna marelui public românesc o carte de mare valoare, care a adus reale servicii prin orientarea ei spirituală. A fost și va fi o splendidă armă în mâna celor ce vreau să-l aibă în mijlocul omenirii pe Dumnezeu.

Autorul analizează cu râvnă și competință fenomenele ce se petrec în imensitatea Universului, pe suprafața pământului, în organismele vii, — și

constată prezența lui Dumnezeu în legile ce cârmuesc corpurile cerești, circulația materiei și viața. Toate fenomenele naturii sunt manifestările glorioase ale puterii creatoare. Materia e numai o unealtă docilă la dispoziția acestei puteri, care dă Universului o finalitate, ținându-l pe drumul către perfecțiune. Din datele psihologiei constată existența sufletului înzestrat cu conștiință morală și libertate.

Constată, că cei mai valoroși oameni de știință au fost credincioși; că știința nu combate, ci favorizează credința religioasă, legile ei vorbindu-ne răspicat de Creatorul a toate, fără de care nu există ordine morală. Concluzia la care ajunge autorul e, că omenirea nu e condusă de interes, ci de ideal.

Autorul n'a vrut decât să combată ateismul materialist cu datele pozitive ale științei, dar a reușit să dea omenirii un imn de preamărire a puterii și înțelepciunii lui Dumnezeu.

Scrisă într'un stil admirabil, pe care traducătorii l-au păstrat, cartea va fi o revelație ori cui o va ceti; e recomandată îndeosebi studențimii. Din ea va învăța admirație pentru lucrul mâinilor lui Dumnezeu și smerenie în judecarea lor; va fi totodată un razim moral împotriva rătăcirilor materialiste.

Pr. I. GORON

George Sofronie: „PRINCIPIUL NAȚIONALITĂȚILOR ÎN TRATATELE DE PACE DIN 1919-1920". București, 1936. Edit. ziarului „Universul". Pag. 261.

Sub acest titlu ilustrul profesor de drept internațional dela Universitatea din Cluj a scos la lumina zilei o lucrare de mare interes politic și științific. Scopul cărții este să demonstreze îndreptățirea principiului naționalităților în statutul de azi al popoarelor, și adevărul, că pacea mondială nu poate fi apărată fără menținerea statutului internațional ieșit din aplicarea pe teren a acestui principiu. Arată desvoltarea lui din cele mai vechi timpuri, când se găsea numai în fașe la popoarele antice și până la revoluțiunea franceză, care îi dă vigoarea necesară prin îndrituirea maselor populare de a decide ele însile de soarta lor, față de absolutismul monarhic atot puternic.

Dar mai ales răsboiul mondial ridică pe planul întâiu chestiunea naționalităților. Antanta enunță drept scop al răsboiului eliberarea popoarelor subjugate, iar către sfârșitul răsboiului aceste scopuri se concretizează în cele 14 puncte ale lui Wilson, cari formează normele de conducere la încheierea tratatelor de pace.

Este netăgăduit că principiul naționalităților a dus și in trecut la schimbări teritoriale și la formațiuni noi de state. Intregirea Italiei, unirea principatelor române, formarea statului bulgar și sârb, formarea imperiului german etc., sunt pilde, dar totatunci se smulge României Basarabia, se împarte Polonia, se unește Transilvania cu Ungaria, dovadă că aplicarea principiului naționalităților nu era urmărită cu consecvență, ci după împrejurări.

Harta Europei croită la conferința păcii din 1919-1920 se pune pe baza principiului național. Se găsesc însă și aici diversități de procedeuri mai cu seamă la aplicarea plebiscitelor, și se favorizează statele mai puternice, între cari chiar și Germania învinsă. Pe lângă motivele de naționalitate se mai invoacă și momente economice la delimitarea statelor.

Această nedreptate durează până astăzi și toate intervențiunile statelor, obligate la respectarea protecțiunii minorităților, de a se generaliza principiul acestei ocrotiri și pentru statele mari și garante, au rămas zădarnice.

Dimpotrivă situațiunea quasi privilegiată a minorităților a dat în mare parte motiv, pe lângă vechile veleități de dominațiune a popoarelor reduse la hotarele lor etnice, la mișcarea cunoscută sub numirea de revizionism, cu diferitele sale aspecte. Această mișcare, alimentată mai cu seamă de Unguri, este astăzi cel mai mare dușman a păcii europene. Față de această mișcare trebuie să se ridice întreaga lume și să militeze pentru menținerea statutului european de azi și a tratatelor de pace cari îi stau la bază.

Lucrarea documentată a dlui prof. Sofronie urmărește această temă în toate fazele ei: se ocupă cu desvoltarea istorică a principiului naționalităților, cu tratatele de pace din 1919-1920, cu principiul autodeterminării, cu schimbările de naționalități, cu dreptul de opțiune a cetățenilor trecuți la alt stat, protecțiunea minorităților, întregirea Statului Român și principiul naționalităților și netemeinicia acțiunii revizioniste. Încheie cu tratatul dela Trianon și scrisoarea lui Millerand.

*

Tot în legătură cu protecțiunea minorităților a apărut de acelaș autor lucrarea: „Contribuțiuni la o reconstrucție a dreptului minorităților".

Ambele lucrări sunt de o înaltă valoare științifică și pot prea bine familiariza pe oricine cu marile întrebări cari frământă politica internațională de astăzi.

Dr. V. SAVA

Pr. A. C. Cosma: FĂCLII PENTRU SUFLET (Cuvântări Ocazionale). Tipografia Liceului Industrial. Roman. 1936. Lei 45.

Cunoscutul publicist bisericesc îşi adună şi aprinde în sfeşnic răsleţitele făclii de graiu şi slovă, ca astfel, în plină bogăţie de lumină să arate calea cea îngustă şi incomodă – spre adevăr şi viaţă.

Nu sunt obicinuitele cuvântări tipiconale, ci scurte şi substanţiale meditaţii, izvoràte din apa vie a unei credinţe adânci.

Prinse în forma uşoară şi atrăgătoare în care se prezintă, ele ating pe deplin scopul de popularizare al autorului. Căci ele formează o plăcută şi rodnică literatură pentru zidirea sufletească, chiar şi în marea lume laică, unde sunt uşor accesibile.

Prot. Ilie Hociotă, Lt.-Colonel C. 5 A.: ÎNVĂŢĂTURI MORALE pentru educaţia ostaşilor. Tip. „Unirea", Braşov, 1936, pag. 116.

Temelia vieţii cetăţeneşti şi ostăşeşti trebue să fie Evanghelia creştină. Unde lipseşte aceasta, întâlnim desordine, egoism şi goană după plăceri ce otrăvesc sănătatea familiei şi destramă aşezarea statelor.

În dorirea, ca soldatul român să fie educat în legea şi învăţătura creştină a Bisericii lui Hristos – singura făuritoare de *caractere* pe cari Patria se poate răzima între orice împrejurări – a alcătuit această carte Părintele Hociotă, cu râvna vrednică de cinstire, „ca să fie o pietricică la temelia creşterii morale şi patriotice a tinerilor", dupăcum singur mărturiseşte în prefaţă.

În partea întâia arată prin tâlcuiri limpezi nepreţuita însemnătate a religiei creştine, cu stăruinţa asupra *credinţei* şi viaţa credinţei în *rugăciune, cercetarea Bisericii* şi sfintele taine a spovedaniei şi împărtăşaniei; iar în partea a doua plecând dela *jurământul ostăşesc* şi sfinţenia lui, ne înfăţişează cu pilduiri toate consecinţele ce decurg din el.

Această carte poate sluji ostaşului ca un mic catehism.

Pr. FL. M.

CE S'A ÎNTÂMPLAT ÎN LUNA TRECUTĂ?

La noi

† EPISCOPUL IOAN AL ARMATEI. Duminecă 18 Aprilie 1937 a adormit întru Domnul P. S. Sa Dr. Ioan Stroia, episcopul armatei.

S'a născut în satul Cacova din ţinutul Sibiului. Înzestrat din naştere cu alese însuşiri sufleteşti, bunii săi părinţi l-au dat la şcoală. La liceele din Sibiu Braşov, apoi la seminarul „Andreian" şi la Universităţile din Iena şi Lipsca, unde şi-a făcut studiile superioare, şi-a câştigat o temeinică cultură, care i-a deschis drumul unui rol proeminent în viaţa obştească a neamului de dincoace de Carpaţi. A fost profesor de teologie la Sibiu, protopop la Sălişte şi Sibiu, revizor şi inspector şcolar şi membru în toate corporaţiile noastre bisericeşti, pretutindeni făcându-şi slujba deplin. În 1925 a fost aşezat în scaunul de episcop al armatei, demnitate pe care încă s'a silit să o cinstească totdeauna cu o pilduitoare râvnă.

† Episcopul Ioan al Armatei

Osămintele înaltului ierarh au fost aşezate spre vecinică odihnă în cripta dela mănăstirea „Sf. Ioan Botezătorul" din apropierea Alba-Iuliei, mănăstire întemeiată de P. S. Sa din propriile Sale cruţări şi jertfe.

Dumnezeu să-l odihnească în pace.

Impăratul Traian

FAPTA DLUI I. BROŞU. Capitala noastră cuprinde încă un muzeu interesant pentru cei ce se preocupă de trecutul îndepărtat al neamului nostru. E vorba deocamdată de un nucleu de muzeu daco-roman pe care l-a înjghebat, în str. Traian 198, dl I. Broşu, consilier de legaţie şi care cuprinde elemente de un deosebit interes pentru cunoaşterea comorilor ar-

heologice din Italia, pe care sunt scrise, nepieritoare, mărturiile incontestatei noastre origini latine.

Dl consilier I. Broșu, care cheltuise o avere cu reproducerea în bronz și în marmoră a celor mai celebre monumente dacoromane, stârnind uimirea profesorului B. Nogara, directorul muzeelor Vaticanului, fiind rechemat din Roma nu s'a descurajat. Și-a împachetat comorile și le-a adus în Capitală unde le-a instalat frumos spre a fi văzute de toată lumea. Sunt busturi de bronz, de marmoră, baso-reliefuri în bronz, stampe, cărți rare, toate înfățișând prețioase monumente daco-romane. Colecțiunea va fi mereu îmbogățită și dl I. Broșu intenționează s'o dăruiască poporului românesc pentru a fi folosită — într'un fel de stadion, ce se va ridica vreodată în Capitală — la educarea masselor, așa cum Mussolini face cu statuele Forului ce-i poartă numele și la convingerea celor ce mai au îndoeli asupra originei noastre latine. Dar... se va înțelege nobila intențiune a dlui I. Broșu?

a. p.

DEMONSTRAȚIA STRĂJEREASCĂ DELA ARACI. In ziua de 12 Aprilie 1937 s'a desfășurat în comuna Araci o demonstrație de muncă străjerească, care a avut caracterul uneia dintre cele mai mari manifestații naționale în Secuime, de către centrul de străjeri din Sf. Gheorghe de sub conducerea dlui Lt.-Colonel Petre Panu, la care s'au atașat cu tot sufletul, toate autoritățile județului Trei-Scaune A fost o muncă constructivă pentru ridicarea satului, participând la lucru efectiv, pe lângă cei 142 elevi străjeri ai centrului, aproape toți funcționarii județului: peste 300 de învățători, 25 preoți, 200 notari, primari, medici de circumscripție și pretori din județ, în frunte cu prefectul și ceilalți reprezentanți ai autorităților județene. Au mai luat parte și o delegație de profesoare și eleve dela școala normală de fete din Tg. Secuesc.

S'au executat șanțuri pe marginea șoselei, o șosea făcută din nou, diguri de apărare contra inundațiilor, s'a amenajat o pepinieră școlară, s'au plantat pueți de salcâm, s'au bătut piloți de stejar pentru facerea digurilor, s'au așternut 1620 căruțe de piatră și s'au reparat mai multe poduri. In acelaș timp, toți medicii de circumscripții din județ, sub conducerea medicului primar și medicul Centrului Ilie Olteanu, au făcut o anchetă sanitară, complectând fișe sanitare la fiecare familie, dând consultații și medicamente gratuite bolnavilor.

La ora 12 a sosit convoiul de invitați împreună cu delegația poloneză în frunte cu dl Maior Eduard Wojcehovschi. Acestei delegații i s'a făcut o frumoasă primire, ridicându-se un arc de triumf îmbrăcat cu verdeață și tricolorul român și cel polonez. Printre numeroasa asistență care a luat parte la demonstrația din Araci notăm pe dnii: G-ral I. Manolescu, Secretarul general al O. E. T. R., Maior Adj. Teofil Sidorovici, Secretar O. E. T. R., D. V. Țoni, președintele asoc. g-rale a învățătorilor din România; Dr. Ștefan Șoimescu, administratorul Casei Școalelor și Comandantul Marei Falângi a Străjerilor; Cornel Năstase prefectul jud.; Lt.-Colonel Petre Panu, comandantul Centrului; Dr. G. Brătănescu, prefectul județului Brașov; Colonel Ioan Pleșoianu, delegatul garnizoanei Sf. Gheorghe; Dr. Miron Crețu, Senator; Vasile Stanciu, primarul orașului; Maior Jugănaru, comandantul centrului Breaza; D. Menciu, subprefect; Nae Ionescu, duputat București; Gheorghe Bronzetti, dir. de Studii al Centrului; Int. Maior Mocanu C.; Ptre Marcu, dir. Gimn. din Sf. Gheorghe; Vlad Bănățeanu, Insp. Gral. O. E. T. R.; Protopop A. Nistor; d-na Catargi; Silviu Țeposu, insp. g.-ral; doamnele Maior Sidorovici, prefect Năstase, Lucia Lt.-Col. Panu, etc.

După aceea oaspeții împreună cu autoritățile au vizitat toate lucrările din comună ce s'au executat în acea zi, rămânând adânc impresionați de munca colectivă.

Delegația polonă, care a părăsit comuna Araci la ora 4 după amează a fost condusă la centrul de străjeri din Sf. Gheorghe.

La Araci, continuându-se programul străjeresc, s'a aranjat o admirabilă șezătoare de către elevii străjeri, cu concursul școalei primare, școalei normale din Tg.-Secuesc și sătenilor din comună, executându-se doine, glume, ghi-

Demonstrația străjerească din Araci
— Străjerii la lucru —

Fostul Prinţ Nicolae

citori, coruri, dansuri naţionale etc., în jurul focului.

Demonstraţia acesta de muncă şi ridicarea socială a satului a impresionat mult pe sătenii cari au văzut că sub ochii lor se realizează adevărate minuni prin noua religie a muncei, la care este chemată toată lumea, indiferent de clasa socială. In minţile lor a început să se coboare ceva din înţelesul simbolicelor cuvinte ale devizei străjerului: *„Credinţă şi muncă pentru Ţară şi Rege“ !*

C. NICOLESCU

TIBERIU BREDICEANU. În seara zilei de 2 Aprilie a. c., postul românesc de radio a difuzat o serie dintre cele mai reprezentative bucăţi din opera muzicală a dlui Tiberiu Bredicenu. Faptul care a îmbucurat atât de mult pe auditori voia să sublinieze ziua în care maestrul cântecelor noastre populare a împlinit 60 de ani. Omagiul i se cuvenea, căci d. Tiberiu Brediceanu are merite nepieritoare în acest domeniu.

Într'adevăr dsa este acela care a adunat şi armonizat in chip neîntrecut o întreagă comoară de cântece şi colinde româneşti, cântece pe cari le-a utilizat şi în propriile sale opere muzicale.

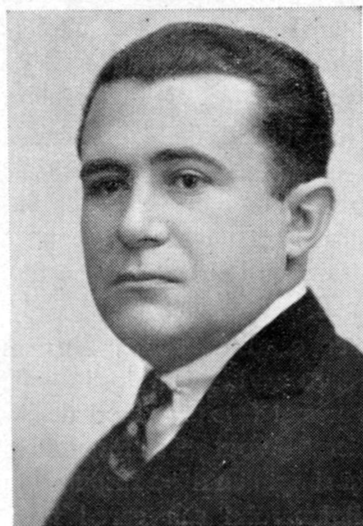
Dar d. T. Brediceanu are şi alte vrednicii. El a organizat prima operă română (din Cluj) ca şi Conservatorul de muzică şi artă dramatică din capitala Ardealului.

Integrându-ne cu însufleţire în româneasca obşte care-l omagiază, rugăm pe bunul Dumnezeu să-l ţină încă mulţi ani şi să-i păstreze tinereţea şi vigoarea cu care l-a binecuvântat până acuma.

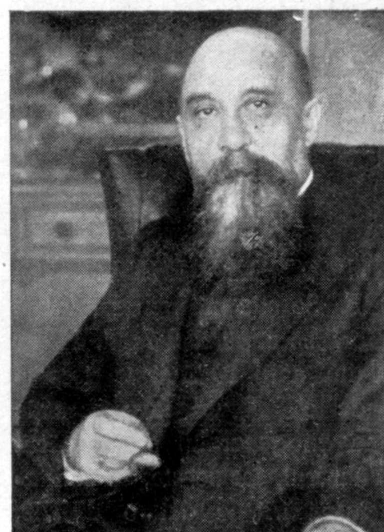
A. S. PRINŢUL NICOLAE. Nevoind să revină asupra căsătoriei sale, Prinţul Nicolae şi-a pierdut toate drepturile şi privilegiile ce le avea ca membru al Casei Domnitoare a României. Potrivit cu hotărârea Consiliului de Coroană ţinut în 9 Aprilie a. c., fostul principe trebuia să-şi schimbe şi numele. Cu aprobarea M. Sale Regelui, el se va numi de-aci nainte Nicolae Brana.

D. Tiberiu Brediceanu

D. ministru V. Iamandi

D. N. Iorga

CASA ŞI BISERICA LUI EMINESCU. Casa în care a văzut lumina zilei şi şi-a petrecut copilăria Eminescu, e pe cale de a fi înoită pentru a fi păstrată şi un nou locaş de creştinească închinare li se va dura Ipoteştilor. Iniţiativa de înaltă semnificaţie morală şi naţională este a marelui dascăl al neamului: Nicolae Iorga. Celce urmăreşte ziarul „Neamul românesc“, are prilejul să constate cu bucurie, că suma ce s'a adunat în acest scop prin subscripţie publică se apropie de jumătatea de milion. Dau bogaţii şi săracii, dau înalţii slujbaşi ai statului ca şi copii cari abia au prins să slovenească scrisul românesc atât de cinstit de geniul lui Eminescu.

Fapta dlui Iorga e mare, ca toate faptele D-Sale.

PENSIONAREA PREOŢILOR DIN ARDEAL, loviţi de neputinţa de a mai sluji la altarele legii strămoşeşti, se făcea până acum în condiţii dintre cele mai vitrege. Lucrul e esplicabil, fiindcă Biserica avea la dispoziţie spre acest scop fonduri foarte modeste. Repararea situaţiei nedrepte era cerută de mult. La insistenţele îndeosebi ale I. P. Sfinţitului nostru Mitropolit Nicolae reparaţia s'a făcut: preoţii noştri au trecut, prin lege, la Casa generală de pensii a Statului.

Subliniem cu plăcere atitudinea de creştinească şi românească înțelegere pe care au dovedit-o față de această problemă d-nul Gh. Tătărescu, preşedintele Consiliului, ca şi dnii miniştri D. Cancicov şi V. Iamandi.

La alții

ÎMPĂCAREA LUI LUDENDORF. Se ştie că generalul Ludendorf se supărase pe d. Hitler încă din anul 1923 şi se despărțise de el. Acum face sensație vestea că generalul s'a împăcat cu Führerul, iar acesta, în schimbul împăcării, a dat o decizie, prin care confesiunea „cunoaşterii germane a lui Dumnezeu" – patronată de Ludendorf – va fi recunoscută de-aci nainte de către Stat, la fel cu celelalte confesiuni. E vorba chiar că atât de popularului general să i se acorde în curând rangul de mareşal.

Şi – fiindcă fu vorba de noua confesiune a viitorului mareşal – adăogăm, că ea nu este deloc creştină; ci aderenții ei, lepădându-se de Hristos – însuşi Ludendorf a declarat că „mit Christus ist nichts zu anfangen" – vor să rămâie credincioşi cultului păgân al zeului Wotan.

Generalul Ludendorf

Cât va dura această sectă păgână? Probabil atât cât va trăi şeful ei. În orice caz, mai curând sau mai târziu se vor convinge şi credincioşii „confesiunii germane", că *Wotan* este acela cu care nu poți începe nimic bun şi durabil.

APROPIERE ROMÂNO-MAGHIARĂ. Contele Şt. Bethlen, fostul premier al Ungariei, a făcut de curând propunerea unor tratative diplomatice menite să înfăptuască statornicirea unor raporturi mai normale între România şi Țara Ungurească. Cât de sincer a fost d. Bethlen în inițiativa sa se vede şi din faptul, că nu s'a sfiit să condiționeze aceste tratative de teza revizionistă, a cărei justețe urma ca România s'o recunoască în prealabil.

Opinia publică românească a răspuns, fireşte, cum se cuvenea, la şiretenia contelui, care – văzând unele ca acestea – a întors macazul şi-acum amenință că ne va duce la... Societatea Națiunilor.

Numai cât d. Bethlen se 'nşală dacă crede că amenințarea d-sale ne sperie. Noi am mai fost la Societatea Națiunilor. Şi dreptatea noastră a fost dreptate şi acolo. Şi va fi totdeauna.

Dar când d. conte, sau alți frați întru revizionism de-ai d-sale, ne vor mai face propuneri de „apropiere" – vom ştii să răspundem pur şi simplu cum i-a răspuns Ițig coreligionarului său care-i făcea aceeaşi propunere: „Iar începi?"

Jagoda, fostul şef al G. P. U.-lui

ÎNTRE STALIN ŞI JAGODA. Ultima senzație sovietică este arestarea lui Jagoda şi anunțarea procesului public. Lui Jagoda nu i s'au reproşat, cel puțin oficial, nici un fel de delicte de natură politică. De data aceasta motivul acuzării este alcătuit de abuzuri cu caracter financiar. Desigur că aceste abuzuri au avut loc, dar în acelaş fel ar putea fi acuzați o serie întreagă de alți demnitari ai Kremlinului. Acum este vorba ca să se arate că Stalin condamnă cu severitate abuzurile chiar când ele sunt comise de colaboratorii săi cei mai intimi. Procesul împotriva lui Jagoda urât de masse, este una din acțiunile cele mai abile făcute de Stalin în preajma alegerilor.

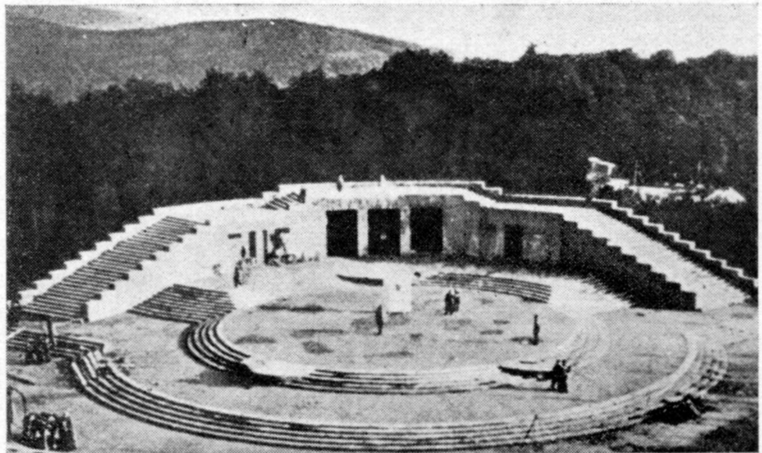
CĂLĂTORIILE DIPLOMATICE de multă vreme n'au mai avut frecvența de astăzi. E un cadril diplomatic dintre cele mai impresionante. D. Schacht a fost în Germania, d. Schussning şi Göring au fost în Italia, d. Ciano a fost în Jugoslavia, ca şi d. Rüstü Aras, d. G. Tătărescu la Praga, dl Beneş la Belgrad, d. V. Antonescu la Varşovia, Atena şi Ancara, d.

Neurath la Viena, d. Römer la Berlin, d. Beck la București și-așa mai departe. Agențiile de presă nici nu le mai pot ține rostul.

Îndeobște febra activității diplomatice este sau semnul unei situații internaționale foarte bune, sau semnul unei situații foarte rele, Să dea Dumnezeu să fie cazul cel dintâi.

CONFLICTUL RELIGIOS DINTRE NAZISM ȘI VATICAN a intrat într'o fază acută. Într'adevăr noua enciclică papală, dată de Paști și citită de pe amvoanele catolice din Germania, a condamnat hitlerismul. Mai mult: se spune că vicarul din Düsseldorf cu alți preoți catolici s'ar fi făcut vinovați de fapte precise de instigație impotriva ordinei național-socialiste din Reichul german. Pentru care pricină ei au și fost osândiți la mai mulți ani de temniță grea.

„Sfântul munte" de lângă Heidelberg (Germania), unde, după 2000 de ani, reînvie cultul zeului Wotan

Probabil acest conflict a determinat Vaticanul să sfătuiască pe episcopul din Malines să dea concurs Președintelui de Consiliu (socialist) din Belgia, d. Van Zeeland, în recenta alegere din Brüxelles, impotriva lui Leon Degrelle, conducătorul mișcării rexiste.

Ghiveciu

CĂSĂTORIILE MIXTE LA CLUJ. O problemă care a preocupat mult timp presa din provincie este aceea a căsătoriilor mixte în care trebue să vedem un mare pericol național, și care va putea fi remediat prin măsurile legislative ce se pot lua și printr'o intensă propagandă românească.

Pentru a ne da seama de acest pericol, reproducem următoarele date cu privire la căsătoriile mixte din Cluj (1936).

Tineri români căsătoriți cu fete românce 261; cu maghiare 104; cu evreice 5; cu nemțoaice 10; cu diverse naționalități 2.

Tineri maghiari căsătoriți cu fete românce 43; cu maghiare 396; cu evreice 1; cu germane 11; cu diverse naționalități 3.

Evrei căsătoriți cu fete maghiare 14; cu evreice 150; cu germane 1.

Tineri nemți, căsătoriți cu fete românce 3; cu maghiare 16; cu evreice 1; cu germane 8.

Din aceste date se vede că dintre 382 de tineri români, 127 s'au căsătorit cu minoritare, în vreme ce din 354 maghiari s'au căsătorit cu nemaghiare abia 58 tineri.

Fapt surprinzător este constatarea că la germani, din 29 căsătorii 21 sunt contractate cu negermane. În schimb Evreii au o apropiată afinitate cu maghiarii, dovadă e faptul, că numărul căsătoriilor mixte cu unguroaice este destul de ridicat.

SĂRUTUL SCURTEAZĂ VIAȚA? Filozoful american Wertheim, după studii serioase cu tot arsenalul de arme al științei moderne, comunică printr'un raport care a făcut imediat senzație, că sărutul e primejdios. Fără să-și dea seama – scrie el – omenirea își scurtează viața. Sărutul provoacă în organismul omenesc o comoțiune nervoasă neobservată, dar atât de puternică, încât obosește prea curând sistemul nervos. Aparatele sale de înregistrare i-au arătat că oricine cade victimă sărutului, își scurtează viața cu trei minute!...

Singura consolare pe care a putut-o aduce doctorul Wertheim celor care se sărută, este observația, că după un lung „antrenament" sărutul devine mai puțin primejdios, căpătând caracterele gesturilor mecanice, automate, care nu mai pretind o cantitate mare de energie vitală. Deci...

După sport prin frig, vânt sau arșiță de soare – fața își recapătă frăgezimea prin aplicarea unei comprese cu ceaiu călduț de flori de mușețel sau teiu. Ungem apoi fața cu uleiu de nucă sau de migdale (dacă pielea e mai grasă) sau cu grăsime animală (dacă pielea e mai slabă). După vr'o 10–15 minute fața trebue ștearsă de grăsime.

DELA LUME ADUNATE

Viața veselă

SGÂRCENIA

Sgârcenia scoțienilor e proverbială. Odată s'a ținut un concurs. Se dădea 5 penny aceluia care putea sta mai mult sub apă.

S'au prezentat trei concurenți. Rezultatul? Toți trei s'au înecat.

PARTEA BABEI

Un jandarm vede un moș, cu o sticlă în mână.

— Ce ai în mână?

— O sticlă.

— Și ce e în sticlă?

— Vin.

— Pentru cine?

— Jumătate pentru mine, jumătate pentru baba mea.

— Dă-mi mie partea babei d-tale.

— N'am cum, domnule jandarm, că partea babei e la fund.

ÎN PRĂVĂLIE

Mușteriul către negustor: De ce ai pus oglinda asta lângă cântar?

Negustorul: Ca să se uite femeile în ea, când cântăresc marfa.

AȘA SE ȘI CADE

— Ce ți-a plăcut mai mult, dragă prietenă, în călătoria ta de nuntă?

— Bărbatul meu.

FOTOGRAFIE FIDELĂ

— Așa murdar să fotografez copilașul dtale?

— Trebue. Poza o trimitem la tatăl-său, și nu l-ar recunoaște altfel.

UNDE SE VEDE TALENTUL

— Domnișoară, aveți un deosebit talent pentru pictură.

— De unde ști?

— O văd de pe fața Dvoastră.

LA ȘCOALĂ

La deschiderea școlii după vacanța mare, copii își arată cadourile pe cari părinții le-au adus dela băi. Unul arată un pahar pe care-i scris Băile Slănic, altul o păpușe pe care-i scris Techirghiol. Tânărul Ițig arată cu mândrie un cuțit pe care era scris: „Restaurantul gării Ploești".

DEPINDE

— Scuzați: Cât mai am până la Satuvechi?

— Depinde. Dacă continuați pe acest drum înainte, atunci vr'o 40.000 km. Dar dacă vă întoarceți și o luați în direcția opusă, atunci cel mult o jumătate de oră.

LA ȘCOALĂ

— Mitică Ionescu!

— Prezent.

— Ia să-mi spui tu, după ce ne orientăm ziua?

— După soare!

— Dar noaptea?

— După steaua polară!

— Bine. Dar spune-mi, care-i instrumentul cu care ne orientăm întotdeauna?

— Busola.

— Dar când n'avem busolă, ce facem?

Mitică rămâne un moment zăpăcit de această întrebare neașteptată, apoi zimbind de simplitatea chestiunii răspunde liniștit:

— Cumpărăm una!

MAMA GENEROASĂ

O doamnă către copilul săi:

— Iată, ține un leu pentru azi, că-i Duminică, dar vezi să nu te 'ndopi peste măsură cu prăjituri și bomboane.

DEȘTEPTĂCIUNE

— Mamă – zice copilul – ghetele mele de sărbătoare mă strâng rău de tot.

— Așa? Atunci, ca să se strice mai curând, să le incalți în toată ziua, îi spuse mama.

DĂRNICIE

Nicușor îi spune unchiului său:

— Unchiule, am visat astă noapte că mi-ai dat 10 lei.

— Bine, pentrucă ai fost cuminte, poți să ți-i păstrezi.

COPII DE AZI

— Cum îl cheamă pe fratele tău?

— N'am nici un frate!

— Dar pe soră-ta?

— N'am nici o soră.

— Dar, bine, atunci cu cine te bați?

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE

APARE LUNAR

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMĂTATE AN 100 LEI. UN NUMAR 20 LEI

REDACȚIA: CLUJ, EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

ADMINISTRAȚIA: CLUJ, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAȚA CUZA VODĂ 6

o-o

Pentru abonați

Dacă nu găsiți revista la librăria dela care ați cumpărat-o până acuma, adresați-Vă direct administrației. Pentrucă nu mai trimitem revista librăriilor cari nu-și achită datoria față de noi.

o-o

Nu uitați să Vă înoiți abonamentul la „Viața Ilustrată" și să recomandați revista prietinilor și cunoscuților D-Voastră. „Viața Ilustrată" este unica revistă de familie, care duce în casa Românului lumină pentru suflet și desfătare pentru ochi.

TIPARUL TIPOGRAFIEI EPARHIEI ORT. ROM. CLUJ

ÎN ACEST NUMĂR:

—o-o—

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugați să-și trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeț, pe o singură pagină a hârtiei. Întrucât e posibil dorim ilustrații (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesități tehnice, nu de alte considerații. – Manuscrisele nepublicate nu se inapoiază.

Primim spre publicare cronici despre evenimentele culturale și sociale din oricare parte a țării. Aceste cronici trebue să fie însă însoțite de fotografii.